

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta

Katedra řízení

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Strukturální politika EU a rozvoje venkova

Diplomová práce

**Analýza současného stavu MSP ve Středočeském
kraji a možnosti jeho dalšího rozvoje**

Vedoucí diplomové práce:

Autor:

Ing. Dagmar Bednářová, CSc.

Bc. Fabien Gaidoum Kendel

2012

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Fabien Gaidoum KENDEL**
Osobní číslo: **E10585**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Strukturální politika EU a rozvoj venkova**
Název tématu: **Analýza současného stavu MSP ve Středočeském kraji
a možnosti jeho dalšího rozvoje**
Zadávací katedra: **Katedra řízení**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce

Zhodnocení současného stavu MSP ve Středočeském kraji a možnosti jeho dalšího rozvoje.

Metodika

Studium odborné literatury, Hospodářská charakteristika Středočeského kraje, Charakteristika malých a středních podniků, Dotazníkové šetření a zpracování výsledků šetření, Možnosti dalšího rozvoje.

Osnova

1. Úvod, 2. Literární přehled, 3. Metodika, 4. Hospodářská charakteristika Středočeského kraje, 5. Charakteristika MSP, 6. Dotazníkové šetření, 7. Návrh možností dalšího rozvoje MSP. 8. Závěr, 9. Použitá literatura, 10. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **50 - 70 str.**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- BEDNÁŘOVÁ, D., ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D.** *Malé a střední podnikání, JCU v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2010, s.146, ISBN 978-80-213-0922-7*
- JÁČ, I., RYDVALOVÁ, P., ŽIŽKA, M.:** *Inovace v malém a středním podnikání, Computer Press a.s., Brno, 2005, ISBN 80-251-0853-8*
- SYNEK, MILOSLAV a kol.:** *Podniková ekonomika. 3. přepracované a doplněné vydání. Praha, C. H. Beck 2002. 479 stran. ISBN 80-7179-736-7*
- LEDNICKÝ, V., SLÁVIK, Š., VANĚK, J.:** *Řízení malých a středních podniků. Studia Oeconomica, vědecká monografie, Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné 2002, s. 138, ISBN 80-7248-173-3*
- VEBER, J., SRPOVÁ, J.,** *Podnikání malé a střední firmy, Grada Publishing, a.s. Praha. 2005, s. 304, ISBN 80-247-1069-2*

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Dagmar Bednářová, CSc.**
Katedra řízení

Datum zadání diplomové práce: **21. března 2011**

Termín odevzdání diplomové práce: **29. dubna 2012**

03
loc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

Arabela
doc. Ing. Darja Holátová, Ph.D.
vedoucí katedry

v Českých Budějovicích dne 21. března 2011

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Analýza současného stavu MSP ve Středočeském kraji a možnosti jeho dalšího rozvoje“ vypracoval samostatně na základě vlastních zjištění a použil jsem prameny, které uvádím v přehledu literatury.

Prohlašuji, v souladu s §47 b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejnění své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích, 30. dubna 2012

.....
Fabien Gaidoum Kendel

Poděkování:

Velmi děkuji Ing. Dagmar Bednářové, CSc. za odbornou pomoc, nesmírnou trpělivost a rady při zpracování diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat všem, kteří mi poskytli pomocnou ruku s útrapami spojenými s jazykem českým.

Obsah:

1	Úvod.....	8
2.	Literární přehled.....	10
2.1	Vymezení základních pojmů v podnikání	10
2.2	Bariéry podnikání	11
2.3	Definice malého a středního podnikání	12
2.4	Význam malého a středního podnikání	13
2.5	Společenské a ekonomické přínosy	15
2.6	Výhody a nevýhody malých a středních podniků.....	15
2.6.1	Výhody a přednosti malých a středních podniků.....	15
2.6.2	Nevýhody MSP	16
2.7	Podnikatelské prostředí malých a středních podniků	16
2.8	Druhy a formy podpory malého a středního podnikání.....	18
2.9	Cíle podpory	19
2.10	Podpora malého a středního podnikání.....	19
2.11	Podpora malého a středního podnikání z úrovně EU	20
2.12	Operační program Podnikání a inovace.....	22
2.13	Národní programy podpory malého a středního podnikání	24
2.14	Organizace poskytující služby podnikatelům	24
2.15	Formy spolupráce malých a středních podniků	26
2.15.1	Klastry	26
	Klastry založené na hodnotovém řetězci.....	27
	Klastry založené na kompetencích.....	27
2.15.2	Partnerství	28
2.16	Vize sektoru malého a středního podnikání.....	28
3	Metodika	30
3.1	Cíl diplomové práce.....	30
3.2	Struktura diplomové práce.....	30
3.3	Použité metody.....	31
3.4	Zdroje dat	31
4	Hospodářská charakteristika Středočeského kraje	32
4.1	Základní údaje o Středočeském kraji.....	32
4.2	Ekonomické údaje a podnikatelská struktura ve Středočeském kraji.....	34
4.3	SWOT analýza ekonomického rozvoje Středočeského kraje	38
4.3.1	Silné stránky.....	38
4.3.2	Slabé stránky	38
4.3.3	Příležitosti	39
4.3.4	Ohrožení.....	40
5	Charakteristika MSP	41
5.1	Malé a střední podniky ve Středočeském kraji v číslech.....	41
5.2	Právnícké osoby ve Středočeském Kraji	42
5.3	Ekonomické subjekty podle převažující činnosti ve Středočeském kraji	42
6	Výsledky dotazníkového šetření	44
9	Summary	57
10	Přehled použité literatury.....	59

11	Seznam tabulek	61
12	Seznam obrázků	62
13	Seznam příloh	63

1 Úvod

Malé a střední podniky (MSP, v francouzštině PME - Petites et moyennes entreprises), tudíž ty, které zaměstnávají méně než 250 zaměstnanců jsou nezbytnou a významnou součástí tržní ekonomiky ve Středočeském kraji a stejně tak v celé České republice. Tyto podniky představují důležitou část tržní ekonomiky, tvoří 99 % z celkového počtu firem, na tvorbě hrubého domácího produktu se podílejí více než z 37 % na výkonech a přidané hodnotě více než z 50 %. Podílejí se na zaměstnanosti více než 60 %.

Malé a střední podniky jsou pro podnikatele významné proto, že jim dávají prostor pro vlastní iniciativu, seberealizaci a materiální zajištění. Samotné podnikatelské působení je provázeno zodpovědností, svázaností s regionem, dotvářením urbanizace měst a obcí.

Malé a střední podniky reagují rychleji na změny poptávky než velké podniky, jsou flexibilnější, vytvářejí konkurenční prostředí a prostor pro vyšší zaměstnanost. Zvláště malé podniky mají jednoduchou a přehlednou organizační strukturu, která umožňuje snadnou kontrolu.

I přes veškeré uvedené přednosti, které malé a střední podniky přinášejí, také narážejí na řadu bariér a nevýhod. Největší nevýhoda je v oblasti financování, kde mají omezený přístup na finanční trh, zhoršený jejich přístup ke kapitálu, nedostatek finančních prostředků na inovační a vývojové procesy. Dále je to získávání nových znalostí a technologií, změny na trhu a legislativní požadavky.

Většina malých a středních podniků působí v oblasti Velkoobchodu a maloobchodu, dopravy a údržby motorových vozidel. Velká část malých firem má potíže se uplatnit v odvětvích, která jsou náročná na finance nebo mají složité technologické postupy.

Na základě výše uvedených problémů je nutná potřeba podpory malých a středních podnikatelů pro zlepšení jejich fungování, rozvoje a prosperity.

Pro svůj rozvoj mohou podnikatelské subjekty využít možnosti čerpání finanční podpory jak z úrovně státu, tak z Evropské unie. Podporu lze získat ve formě dotace, záruky za bankovní úvěry, návratné finanční výpomoci, finančního příspěvku nebo například úvěru se sníženou úrokovou mírou. Podpory mohou

pomoci podnikatelům v oblastech, jako jsou konkurenceschopnost, inovace v podnikání, udržení se na trhu.

V dnešní době existují různé možnosti spolupráce mezi podnikatelskými subjekty, která slouží k napomáhání jejich rozvoje a konkurenceschopnosti. Například jde o kooperace mezi podnikatelskými a inovačními centry, které poskytují pomoc nejen začínajícím podnikům, ale i tvorbou inovačních procesů u stávajících podniků. Dále vědeckotechnické parky poskytují potřebné prostory a služby inovativním firmám, které provozují svou podnikatelskou činnost delší dobu. Centra pro transfer technologií podporují přenos nových a dosud nevyužitých technologií do podniků. Podnikatelské inkubátory napomáhají podnikatelům vytvářet zázemí pro zasedání začínajících firem s dobrým nápadem. Další významnou formou spolupráce jsou klastry, tj. seskupení sdružující podniků daného odvětví, například vysokých škol, výzkumné a další instituce v regionu.

Pro rozvoj malého a středního podnikání je třeba získat dostupné a aktuální informace, a to jak ze strany státu nebo od jednotlivých institucí a organizací, které se podporou malého a středního podnikání zabývají.

2. Literární přehled

2.1 Vymezení základních pojmů v podnikání

Podnikání

Podle DUDY a kol. (2002) je podnikání soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem, vlastním jménem a na vlastní zodpovědnost za účelem dosažení zisku. Pro označení podnikání je nutné, aby byly naplněny všechny uvedené znaky současně. Podnikání tedy není příležitostně vykonávaná činnost. Za podnikání se rovněž nepovažuje výdělečná činnost občana, jestliže o způsobu a rozsahu jeho práce, o době a místě výkonu této práce rozhoduje jiná osoba. V těchto případech chybí znak podnikání vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.

Podnik

Podle DUDY a kol. (2002) se podnikem rozumí určitý celek podnikatelské činnosti provozované v rámci jednoho podnikatelského subjektu. Tvoří jej věcné prostředky, ale i osobní složka podnikatelské činnosti a právo s daným podnikáním spjaté.

Podnikatel

Podnikatel je člověk, který objeví příležitost a soustředí potřebné peníze a ostatní prostředky potřebné k využití této příležitosti. Převezme na sebe část nebo všechna rizika spojená s realizací plánů, aby využil této příležitosti.

Podnikatel je:

- osoba zapsaná v obchodním rejstříku;
- osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění;
- osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění, podle zvláštních předpisů;
- fyzická osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsaná do evidence podle zvláštních předpisů (VEBER, SRPOVÁ a kol 2008).

VEBER, SRPOVÁ a kol. (2008) uvádějí čtyři pojetí podnikání:

- **Ekonomické pojetí** – podnikání je zapojení ekonomických zdrojů a jiných aktivit tak, aby se zvýšila jejich původní hodnota. Je to dynamický proces vytváření přidané hodnoty.

- **Psychologické pojetí** – podnikání je činnost motivovaná potřebou něco získat, něčeho dosáhnout, vyzkoušet si něco, něco splnit. Podnikání v tomto pohledu je prostředek k dosažení seberealizace, zbavení se závislosti, postavení se na vlastní nohy apod.
- **Sociologické pojetí** – podnikání je vytvářením blahobytu pro všechny zainteresované, hledáním cesty k dokonalejšímu využití zdrojů, vytvářením pracovních míst a příležitostí.
- **Právnícké pojetí** – podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.

2.2 Bariéry podnikání

Bariéry podnikání jsou rozděleny do dvou skupin – na interní a externí:

- Člověk nechce podnikat:
  - nemá motiv k podnikání (má např. dobré zaměstnání);
  - má obavy z rizik podnikání (obava, strach, nedostatek sebedůvěry);
  - osobní vlastnosti (nedostatek cílevědomosti, výdrže, preferování klidu, nechuť vést lidi, řešit konflikty atd.).
- Člověk neumí podnikat:
  - chybí předmět podnikání (nápad, know-how pro podnikání);
  - nedostatečná identifikace, hodnocení a využití příležitostí;
  - neznalost základní požadavků souvisejících s podnikáním (absence osvojení základního know-how podnikání);
  - nedostatečné předpoklady pro výkon role podnikatele (sebeřízení, manažerské schopnosti, jednání s obchodními partnery atd.).
- Člověk nemůže podnikat:
  - nedisponuje potřebnými zdroji – zakladatelským a zejména podnikatelským kapitálem;
  - nedisponuje vhodnými prostory;
  - chybí podpora relevantního okolí – důvěra rodiny, potenciálních společníků, peněžních ústavů apod.
- Právním prostředím:
  - založení a fungování podnikatelských aktivit (zákon o živnostenském podnikání, obchodní zákoník);

- o provozování podnikatelských aktivit (obchodní vztahy, pracovněprávní vztahy, ekologické požadavky, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, požadavky na kvalitu produkce a ochranu spotřebitele atd.).

2.3 Definice malého a středního podnikání

Tato byla přejata do národní legislativy z přílohy I k nařízení Komise Evropského společenství (ES) č. 70/2001 o použití článku 87 a 88 Smlouvy ES, kde byla uvedena do roku 2004. Pozdější změna této definice je upravena nařízením Komise (ES) č. 364/2004 ze dne 22. 2. 2004. V současné době je upravena nařízením Komise (ES) č. 800/2008. Hlavními změnami jsou úpravy limitních hranic obratu a aktiv, zavádění nových pojmů jako samostatný podnikatel, partnerský podnikatel, spojený podnikatel, sousední trh. Taktéž je nově určen způsob stanovení korunového ekvivalentu vůči euru.

(SYNEK, KISLINGEROVÁ a kol. 2010) uvádějí, že je v praxi pojem malé a střední podniky velmi rozšířen, neexistuje jednotná horní hranice, která tyto podniky vymezuje. Vymezení MSP vychází z platné české legislativy, resp. legislativy EU, která je legislativě nadřazená a ukazuje, jak je jednotlivými právními normami či ministerstvy velikostní kategorie malých a středních podniků odlišně vnímána.

Z hlediska systému státní podpory malých a středních podniků je od roku 2005 v rámci EU uplatňována jejich následující kategorizace, viz tabulka 1.

Pro začlenění podniků do jednotlivých skupin byla přijata tato základní kritéria

Tabulka 1: Kritéria pro vymezení malých a středních podniků

Kategorie podniku	Počet zaměstnanců	Roční obrat	Aktiva celkem
střední	do 250	≤ € 50 milionů	≤ € 43 milionů
malé	do 50	≤ € 10 milionů	≤ € 10 milionů
mikro	do 10	≤ € 2 milionů	≤ € 2 milionů

Zdroj: doporučení Komise EU 2003/61/ES

Poslední podmínkou je kritérium nezávislosti.

Počet zaměstnanců

Počet zaměstnanců je primárním kritériem a odpovídá počtu ročních pracovních jednotek (RPJ). Jednou jednotkou se rozumí zaměstnanec, který pro podnik vykonával práci na plný úvazek po celý rok. Zaměstnanec, který pracoval na částečný pracovní úvazek, to je ten, který pro podnik nepracoval po celý rok, je vyjádřen formou zlomku (CzechInvest, 2009).

Roční obrat

Ročním obratem se rozumějí výnosy bez daně z přidané hodnoty a dalších nepřímých daní. Příjmy se rozumějí bez daně z přidané hodnoty dalších nepřímých daní.

Aktiva celkem

Tím se rozumí celková hodnota majetku v závislosti na užití účetní soustavy.

Kritérium nezávislosti

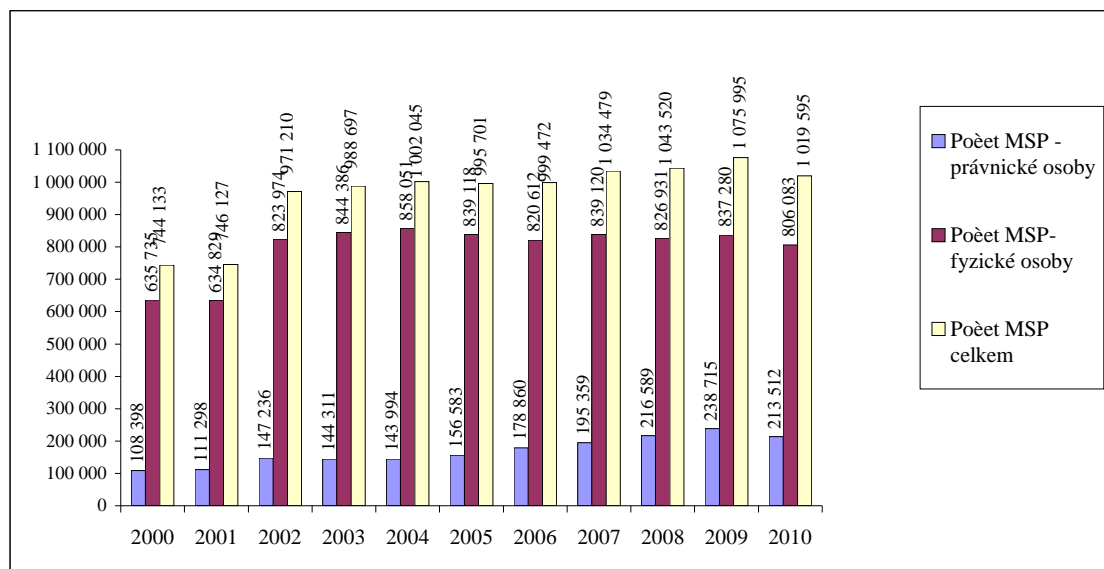
Kritérium nezávislosti je dáno podle vlastnické struktury a používá se při stanovení počtu zaměstnanců a finančních hodnot. Kritérium nezávislosti znamená, že není více než 25% kapitálu a hlasovacích práv ve vlastnictví jiného subjektu.

2.4 Význam malého a středního podnikání

Malé a střední podnikání představuje důležitou část tržní ekonomiky, tvoří 99,85 % z celkového počtu firem, na tvorbě hrubého domácího produktu se podílí více než z 37 %, na výkonech a přidané hodnotě více než z 50%. Zaměstnanost zabezpečují z 60%.

Malé a střední podniky jsou pro podnikatele významné proto, že jim dávají prostor pro vlastní iniciativu, seberealizaci a materiální zajištění. Samotné podnikatelské působení je provázáno zodpovědností, svázaností s regionem, dotvářením urbanizace měst a obcí.

Obr. 1: Vývoj počtu aktivních subjektů MSP v ČR v letech 2000-2010

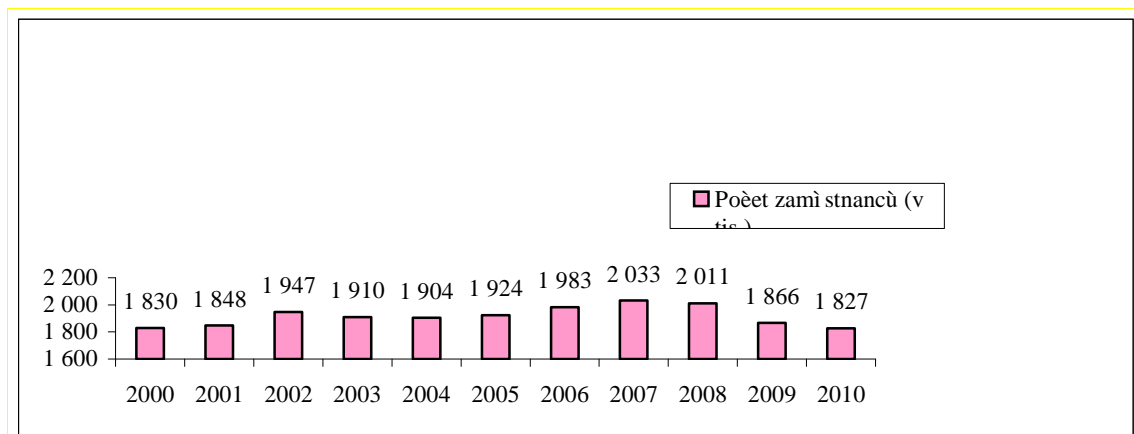

Zdroj: <http://www.mpo.cz>

Na základě údajů CSU k 31. prosinci vykázalo podnikatelskou činnost v ČR celkem 1 021 280 právnických a fyzických osob, z toho 1 019 595 malých a středních podniků. Oproti roku 2009 je pokles o 56 400 malých a středních podniků, tj. 5,24 %.

U právnických osob spadajících dle definice pod malé a střední podniky došlo k poklesu o 25 203 subjektů tj. o 10,56 %. U fyzických osob došlo k poklesu o 31 197 subjektů (o 3,73 %) a to na celkový počet 806 083 podnikajících fyzických osob (www.mpo.cz).

Obr. 2: Vývoj zaměstnanosti v malých a středních podnicích

Zdroj: www.mpo.cz

Z grafu 2 vyplývá, že celkový počet zaměstnanců malých a středních podniků se v roce 2010 snížil oproti roku 2009 o 39 tis. (o 2,09 %) na celkových 1 827 tis. zaměstnanců. Podíl zaměstnanců malých a středních podniků na celkovém počtu zaměstnanců podnikatelské sféry v ČR se přesto v roce 2010 zvýšil o 0,06 procentního bodu a činil tak 60,88 %.

2.5 Společenské a ekonomické přínosy

Malé a střední podnikání znamená pro Evropskou unii oporu a přínos pro zaměstnanost, sociální začlenění a inovace. MSP je nedílnou součástí ekonomiky. Současný sektor malých a středních firem se v ČR podílí na tvorbě hrubého domácího produktu více než z 37 %, na výkonech a přidané hodnotě více než z 50 %, zabezpečuje z 60 % zaměstnanost. Tento sektor absorbuje pracovní síly uvolněné velkými firmami a jeho rozvoj je v regionu nositelem zaměstnanosti (VEBER, SRPOVÁ, 2006).

Podle BEDNAŘOVÉ (2010) je charakterizován schopnostmi:

- zmírňovat negativní důsledky strukturálních změn;
- působit jako subdodavatelé velkých podniků;
- vytvářet pracovní příležitosti za nízkých kapitálových nákladů;
- vytvářet podmínky pro vývoj a zavádění nových technologií;
- rychleji se adaptovat na požadavky a výkyvy trhu;
- vyplňovat okrajové oblasti trhu, které nejsou pro větší podniky zajímavé;
- decentralizovat podnikatelské aktivity a napomáhat rychlejšímu rozvoji regionů, menších měst a obcí.

2.6 Výhody a nevýhody malých a středních podniků

VEBER a SRPOVÁ (2008) uvádějí: Malé a střední podniky dosáhly v uplynulých letech řady pozitivních změn. Přesto však budou mít tyto podniky i v budoucnosti určitá omezení.

2.6.1 Výhody a přednosti malých a středních podniků

Malé a střední podniky reagují rychleji na změny poptávky než velké podniky, jsou flexibilnější, vytvářejí konkurenční prostředí a prostor pro vyšší zaměstnanost. nemají však dostatek vlastních zdrojů pro vědeckotechnický vývoj.

Zvláště malé podniky mají jednoduchou a přehlednou organizační strukturu, která umožňuje snadnou kontrolu. Další výhodou je tzv. rodinné prostředí, kde nedochází

k anonymitě. Za další výhodu je možné považovat také větší blízkost k zákazníkovi a to jak v prostorovém tak psychologickém smyslu.

2.6.2 Nevýhody MSP

Malé a střední podniky mají řadu nevýhod oproti velkým podnikům, jsou diskriminovány zvláště zvýhodňováním velkých podniků. Velké podniky jsou favorizovány, jak ze strany státu, tak i bankovních institucí.

Mezi velkými společnostmi existuje skupina privilegovaných, zvláště zahraničních společností, které získávají: dotace na vytváření pracovních příležitostí, dotace na školení a rekvalifikaci, poskytnutí průmyslového pozemku za nízké ceny nebo podpora zainvestování sítí a sleva na dani z příjmu právnických osob po dobu 5 let. Všechny tyto pobídky jsou nedostupné malým a středním podnikům a znevýhodňují je v soutěži s velkými podniky.

Největší nevýhoda je v oblasti financování, kde mají omezený přístup na finanční trh, pro finanční instituce jsou MSP považovány za rizikovou skupinu, což zhoršuje jejich přístup ke kapitálu. Hlavním zdrojem financování je samofinancování, bankovní úvěr a dodavatelský úvěr. Malé a střední podniky mnohdy nemají odborníky, kteří jsou schopni pravidelně sledovat změny v prostředí, ve kterém MSP působí jako jsou konkurence, legislativní změny, nové technologie apod.

Malé a střední podniky mají problémy s pronikáním na zahraniční trhy, jelikož jim chybí informace o zahraniční legislativě, možných partnerech, trhu a nemají lidi, kteří by se tomu mohli věnovat.

Nevýhodou pro MSP je nedostatečná finanční síla, velké organizace si mohou dovolit snížit ceny a jít do cenové války s konkurencí, MSP jsou donuceny přidržovat se ceny dominantních hráčů na trhu (www.libinst.cz).

2.7 Podnikatelské prostředí malých a středních podniků

Malí a střední podnikatele jsou vysoce citliví na kvalitu podnikatelského prostředí.

Podnikatelské prostředí je tvořeno širokou škálou podmínek pro podnikání v oblasti legislativy, v oblasti institucionální infrastruktury a v oblasti fungování trhů. Na vytváření podnikatelského prostředí se podílejí zejména státní orgány reprezentované zákonodárnyými sbory a ministerstvy a jim na stejnou úroveň postavenými orgány státní správy, státem zřízené nebo státem podporované instituce a agentury, soudy, orgány veřejné samosprávy, vzdělávací zařízení všech typů, výzkumná a vývojová

pracoviště, subjekty působící v oblasti peněžnictví, banky, pojišťovny, instituce kapitálového trhu, leasingové společnosti, podnikatelská samospráva (komory, svazy, asociace, spolky a další) a poradenské, zprostředkovatelské a obdobné organizace, ale také tržní subjekty, reální a potenciální konkurenti a reální a potenciální kooperační partneři.

Podnikatelské prostředí České republiky, ve kterém působí malí a střední podnikatelé po vstupu České republiky do Evropské unie, se vyznačuje těmito hlavními rysy:

- relativně vysokou mírou otevřenosti ekonomiky, která se prohloubila vstupem do Evropské unie;
- harmonizací většiny národních předpisů s legislativou Evropské unie;
- klesající mírou daně z příjmu, při zachování relativně vysokého zdanění práce (odvody na zdravotní a sociální pojištění) a celkové složitosti daňového systému a jeho relativně vysoké administrativní náročnosti, zejména pro drobné podnikatele;
- vysokou mírou ochrany zaměstnanců při ukončování pracovního poměru omezující pružnou reakci na vývoj trhu;
- omezeným kapitálovým trhem a chybějícím kapitálovým trhem pro společnosti mimo hlavní trh;
- konsolidovaným bankovním sektorem a leasingovým trhem s rostoucí nabídkou produktů pro malé a střední podnikatele;
- chybějícími nástroji pro financování vysoce inovativních projektů menších podnikatelů s kratší historií a dosud minimálním významem investic business angels;
- zlepšujícími se možnostmi vymahatelnosti práva a rostoucím rozsahem informací o úvěrové historii dlužníků, avšak se zatím přetrvávající poměrně dlouhou dobou potřebnou k vymáhání pohledávek;
- strukturou nabídky pracovní síly, která z hlediska její kvalifikace a lokalizace postupně reaguje na potřeby trhu a řešení dílčích deficitů;
- již poměrně vyspělým a propracovaným systémem institucí a nástrojů pro poskytování přímých a nepřímých podpor pro malé a střední podnikatele s vysokým podílem veřejných prostředků využívaných pro nepřímé formy podpory, převažujícím podílem dotací jako nástroje přímé podpory a

poměrně administrativně náročnými procedurami pro získání a vyplácení většiny typů podpor;

- vytvořením a rozvojem nezbytných struktur pro čerpání prostředků z evropských fondů a rostoucí zkušeností v této oblasti;
- přílivem zahraničních investic generujících poptávku po subdodavatelích zvyšujících kupní sílu v regionech jejich realizace a vytvářejících rostoucí trhy pro terciální obory činnosti zejména obchod a služby;
- zlepšující se nabídkou průmyslových zón na zelené louce a dalších vhodných podnikatelských nemovitostí a nedostatečným využitím již dříve vzniklých, nyní však nevyužívaných a zanedbaných produktivních ploch;
- nedostatečnou infrastrukturou k usnadnění přenosů výsledků výzkumu vývoje do komerčního využití (www.businessinfo.cz).

2.8 Druhy a formy podpory malého a středního podnikání

Čeští podnikatelé mohou v současné době využívat širokého spektra podpor MSP. Podpora je poskytována prostřednictvím jednotlivých programů, které schvaluje vláda České republiky. Podpory se rozdělují z hlediska formy poskytování a podle prostoru.

Dle formy poskytování

- přímé
- nepřímé

Dle prostoru

- unijní
- národní
- krajské a regionální
- obecní

Pod přímé podpory řadíme následující:

- programové podpory ze státního rozpočtu
- programové podpory ze státních fondů
- programové podpory exportu
- samostatné podpůrné programy komerčních bank

Pod přímou formu podpor spadají například:

- dotace

- záruky
- finanční příspěvky
- úvěry se sníženou úrokovou sazbou
- návratné finanční výpomoci

2.9 Cíle podpory

Efektivnost podpory měřená ekonomickými veličinami ukazuje, že každá vynaložená koruna podpory přináší realizaci několikanásobné hodnoty podnikatelského projektu a po jeho realizaci výrazné přírůstky účetní přidané hodnoty. Kromě nově vytvářených pracovních míst je reálný předpoklad zvýšení odvodu daně, zvýšení poptávky po službách a výrobcích a tím i zvýšení ekonomického a společenského rozvoje oblasti. Cílem poskytovaných podpor je i posílení úlohy MSP jako zdroje nových pracovních míst, přispívajících ke snižování rozdílů v ekonomickém rozvoji regionů a podílejících se rozhodujícím způsobem na zabezpečení potřeb lokálních trhů zejména v oblasti služeb, vzdělávání, zdravotnictví, stavebnictví a maloobchodu (www.mpo.cz).

2.10 Podpora malého a středního podnikání

Přestože malé a střední podniky jsou rovnocennými účastníky na trhu, jejich vznik a první kroky jsou poznamenány určitým znevýhodněním ve srovnání s velkými podniky. Proto je ve všech vyspělých zemích ze strany státu věnována malým a středním podnikům mimořádná pozornost.

V České republice je podpora malého a středního podnikání stanovena zákonem č. 47/2002 Sb.

Poskytování podpor musí být v souladu s pravidly poskytování veřejné podpory. Na podporu podle tohoto zákona není právní nárok.

Podpora se poskytuje ve formě:

- návratné finanční výpomoci,
- dotace,
- finančního příspěvku,
- záruky,
- úvěru se sníženou úrokovou sazbou.

Vedle národních programů podpory mohou malé a střední podniky využívat i pomoc vyplývající z iniciativ Evropské unie. Pro rozpočtové období 2007-2013 lze

čerpat zejména z prostředků v rámci Operačního programu Podnikání a inovace, který obsahuje 7 prioritních os (SYNEK, 2010).

2.11 Podpora malého a středního podnikání z úrovně EU

Regionální a strukturální politika zaujímá jedno z dominantních postavení v rámci celkové hospodářské politiky Evropské unie. Tato politika, pro kterou je určena zhruba jedna třetina rozpočtu Společenství, rozvíjí a sleduje činnosti, které vedou k posilování hospodářské a sociální soudržnosti v rámci všech členských zemí Evropské unie. Je zaměřena především na snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony EU.

Česká republika vstoupila do druhého programovacího období, kdy má jako členský stát v rámci přijaté finanční perspektivy EU na období let 2007-2013 nárok na čerpání prostředků z evropských fondů na financování politiky hospodářské a sociální soudržnosti. První zkrácené programovací období zahrnovalo roky 2004-2006 (VEBER, SRPOVÁ, 2008).

Strukturální fondy jako hlavní nástroj regionální politiky EU slouží v období let 2007 – 2013 k financování projektů v rámci uvedených tří cílů regionální a strukturální politiky. Využívány jsou dva strukturální fondy (BEDNÁŘOVÁ, ŠKODOVÁ PARMOVÁ, 2010).

Fond soudržnosti (Kohezní fond)

V období 2007-2013 je určen pro poskytování prostředků těm členským zemím, jejichž HDP na obyvatele nedosahuje 90 % průměrné úrovně HDP zemí EU. Fond soudržnosti má za úkol přispívat k posilování hospodářské a sociální soudržnosti Společenství v zájmu podpory udržitelného rozvoje. Fond se zaměřuje na opatření v následujících oblastech:

- transevropské dopravní sítě
- životní prostředí v rámci stanovených priorit

Evropský fond regionálního rozvoje

Tento fond slouží k odstraňování zásadních regionálních rozdílů v rámci společenství. Úkolem tohoto fondu je především snižovat rozdíly mezi úrovní rozvoje různých regionů a míry zaostávání nejvíce znevýhodněných regionů včetně venkovských a městských oblastí, upadajících průmyslových oblastí, oblastí s geografickým nebo přírodním znevýhodněním. Z toho fondu jsou částečně financovány:

- produktivní investice, které přispívají k tvorbě a ochraně pracovních míst zejména pomocí přímé podpory investic;
- investice do infrastruktury;

Evropský sociální fond

Smyslem tohoto fondu je přispět k posílení hospodářské a sociální soudržnosti Společenství. Realizuje se pomocí zvyšování zaměstnanosti a počtu pracovních příležitostí. Podporuje přístup znevýhodněných osob k zaměstnání, snižuje rozdíly v zaměstnanosti na celostátní, regionální a místní úrovni (MAREK, KANTOR, 2007).

Politika hospodářské a sociální soudržnosti má tři prioritní cíle:

Cíl konvergence

je financován z Evropského fondu regionálního rozvoje, Evropského sociálního fondu a z fondu soudržnosti. Podstatou je urychlení hospodářské konvergence nejméně rozvinutých regionů zemí EU. Je orientován na podporu výzkumu, vývoje a inovací, na ochranu životního prostředí a efektivitu státní správy. Tento cíl se v letech 2007 – 2013 týká celého území České republiky s výjimkou hlavního města Prahy.

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Cíl slouží na podporu hospodářských a společenských změn, podporu inovací, podporu společnosti založené na znalostech, podnikavosti a životního prostředí. Podporován je také rozvoj trhu práce a sociální začleňování občanů. V rámci toho cíle jsou financovány například projekty na území hlavního města Prahy.

Cíl Evropská územní spolupráce je zaměřen na zintenzivnění spolupráce na třech úrovních:

- přeshraniční spolupráce regionů NUTS III realizovaná prostřednictvím společných programů;
- spolupráce na nadnárodní úrovni;
- meziregionální spolupráce ve formě vytváření sítí pro spolupráci a výměnu zkušeností v rámci celé Evropské unie;

Tento cíl má tak přispět k vyváženému, harmonickému a trvale udržitelnému rozvoji evropského území (BEDNÁŘOVÁ, ŠKODOVÁ PARMOVÁ, 2010).

2.12 Operační program Podnikání a inovace

Pro rozvoj malého a středního podnikání má velký význam Operační program Podnikání a inovace, který navazuje na Operační program Průmysl a podnikání. Je hlavním programovým dokumentem realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v sektoru průmyslu a významným nástrojem realizace Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007 – 2013. Vztahuje se na území celé České republiky s výjimkou města Prahy. Spolufinancován je z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF).

Programy jsou zaměřeny na následující oblasti podpory:

- Infrastruktura pro průmyslový výzkum a vývoj
- Využití tzv. „brownfields“
- Zavádění inovací v podnicích, zejména malých a středních
- Spolupráce mezi podniky a institucemi
- Podpora transferu technologií
- Podpora malého a středního podnikání
- Podpora prorůstových projektů malých a středních podnikatelů v regionech se soustředěnou podporou státu
- Podpora obnovitelných zdrojů energie
- Operační program Podnikání a inovace zahrnuje tyto programy podpory:
- Progres
- Cílem programu je umožnit realizaci rozvojových podnikatelských projektů malých podniků s kratší historií.
- Start
- Program podpoří realizaci podnikatelských záměrů fyzických i právnických osob vystupujících do podnikání poprvé nebo s delším časovým odstupem.
- Záruka
- Program používá zvýhodněných záruk k usnadnění realizace podnikatelských projektů malých a středních podniků zaměřených na investice.
- Rozvoj
- Cílem programu je zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků prostřednictvím podpory zavádění progresivních technologií.
- ICT a strategické služby

- Cílem programu je pomocí dotací podpořit konkurenceschopnost a růst ICT sektoru v České republice a podpora vybraných strategických služeb
- ICT v podnicích
- Program usiluje o zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků prostřednictvím kvalitativně vyššího využití jejich potenciálu v oblasti pořizování a rozšiřování informačních systémů.
- Ekoenergie
- Cílem programu je stimulovat aktivitu podnikatelů v oblasti snižování energetické náročnosti výroby a vyššího využití obnovitelných a druhotných zdrojů.
- Inovace
- Cílem programu je stimulovat a zvýšit inovační aktivitu MSP i velkých podniků v oblasti výroby i služeb.
- Potenciál
- Cílem programu je posílit vývojové kapacity podniků (zejména MSP) a posílit spolupráci podniků s výzkumnými a vývojovými institucemi.
- Spolupráce
- Program je zaměřen na podporu vzniku a rozvoje kooperačních seskupení, tj. klastrů, pólů excelence, technologických platforem a dalších kooperačních projektů.
- Prosperita
- Program podporuje zakládání a další rozvoj subjektů infrastruktury pro průmyslový výzkum, technologický vývoj a inovace zaměřených zejména na realizaci nových technologií a konkurenceschopných výrobků a služeb.
- Školící střediska
- Cílem programu je zaměřit investice do infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů v podnicích a také institucích, které poskytují služby pro podnikatelské subjekty v oblasti dalšího profesního vzdělávání.
- Nemovitosti
- Program poskytuje podporu na projekty zaměřené na zkvalitnění infrastruktury pro podnikání
- Poradenství

- Cílem programu je zlepšení kvality a dostupnosti poradenských, informačních a vzdělávacích služeb pro malé a střední podniky a tím i zvýšení jejich konkurenceschopnosti
- Marketing
- Program je zaměřen na podporu vzdělávacích, asistenčních a informačních služeb a poradenství v oblasti mezinárodního obchodu (BEDNÁŘOVÁ, ŠKODOVÁ PARMOVÁ, 2010).

2.13 Národní programy podpory malého a středního podnikání

Schvalování těchto národních programů podpory malého a středního podnikání je kompetencí a starostí vlády České republiky. Vláda České republiky schválila tyto národní programy s platností na rok 2007 usnesením č. 1425 dne 12. prosince 2006. Programy jsou poté realizovány formou záruk za bankovní úvěry pro malé a střední podnikatele, bezúročných úvěrů pro začínající podnikatele na území hlavního města Prahy, dotací a příspěvků pro podnikatele na celém území České republiky. Vyhlášení těchto programů je v rukou Ministerstva průmyslu a obchodu.

Pro rok 2007 byly vyhlášeny programy TRH, CERTIFIKACE, DESIGN, ALIANCE, VYVOJ, které v současné době již nepokračují

2.14 Organizace poskytující služby podnikatelům **Vládní organizace**

Czechinvest

Je výkonnou jednotkou Ministerstva průmyslu a obchodu a současně implementační agenturou pro Operační program Průmysl a podnikání a Operační program Podnikání a inovace. Aktivně podporuje inovační podnikání.

Czechtrade

Organizace zřízená Ministerstvem průmyslu a obchodu, slouží pro podporu obchodu. Hlavním cílem je podpora pozic českých exportéru na zahraničních trzích. Má pomoci získat informace o zahraničních trzích.

Regionální poradenská a informační centra a podnikatelská a inovační centra

Regionální a informační centra poskytují malým a středním podnikatelům zvýhodněné konzultace a služby podnikatelského poradenství, pomáhají vytvářet podnikatelské plány a realizačních projektu, zprostředkování bankovních úvěrů.

Centra podnikatelská a inovační mají za úkol pomoci při podnikatelském, technickém a technologickém poradenství. Spolupracují s vysokými školami a velkými průmyslovými podniky.

Národní vzdělávací fond:

Nezávislá nezisková organizace založená Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky zaměřená na oblasti zaměstnanosti a sociálního rozvoje. Podporuje celoživotní vzdělávání, zvyšuje kvalitu a efektivnost lidských zdrojů. Fond poskytuje odbornou pomoc firmám a institucím.

Nevládní organizace

Hospodářská komora

Vykonává řadu funkcí důležitých pro podnikatele, je formou zájmového sdružení. Provádí pro etickou a odbornou kontrolu, dále pak poskytuje odborné informační služby, působí též jako diskusní forum. Důležitým segmentem, na který je činnost komory zaměřena, jsou malé a střední podniky. Poskytuje jim poradenství v oblasti exportu a importu, ověřuje doklady pro export zboží a poskytuje celní služby.

Agrární komora:

slouží svou činností podnikatelům z oblasti zemědělství, potravinářství a lesnictví. Má podobnou funkci jako komora hospodářská.

Sdružení podnikatelů a živnostníků České republiky:

Tento svaz soukromých podnikatelů převážně malých a středních prosazuje a obhajuje zájmy svých členů. Poskytuje informační a konzultační činnosti.

Unie malých a středních podniků ČR:

Působí jako oficiální zástupce MSP při Evropské unii. Vytváří tlak na zlepšení podmínek pro podnikatele u českých i evropských veřejných činitelů. Jejím hlavním cílem je reforma rámce pro MSP.

Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.:

Napomáhá v souladu se záměry hospodářské politiky vlády České republiky a regionů rozvoji malého a středního podnikání. Banka poskytuje podpory malým a středním podnikatelům formou záruk a zvýhodněných úvěrů s využitím prostředků státního rozpočtu, strukturálních fondů a krajů.

2.15 Formy spolupráce malých a středních podniků

Nevýhody a problémy, se kterými se malé a střední podniky setkávají (malá ekonomická síla v porovnání s velkými podniky; obtížný přístup ke kapitálu, omezený rozsah zkušeností, zejména v oblasti řízení a marketingu, horší přístup k odbornému vzdělávání, nižší dostupnost potřebných informací a poradenských služeb atd.), mohou do jisté míry zmírnit různé formy spolupráce. Může jít o následující formy spolupráce:

- partnerství;
- podnikatelské sítě;
- klastry;
- strategická spojení (BEDNÁŘOVÁ, ŠKODOVÁ PARMOVÁ, 2010).

2.15.1 Klastry

Klastry přispívají významně k podpoření inovačních aktivit a zvýšení konkurenceschopnosti firem. Pojem průmyslový klastr zavedl PORTER jako nový způsob nahlížení na národní, státní a regionální ekonomiky a ukázal novou roli firem, vlád a ostatních institucí v možnostech zvyšování konkurenceschopnosti.

Klastr je definován jako „geografické soustředění vzájemně provázaných firem, specializovaných dodavatelů, poskytovatelů služeb, firem v příbuzných odvětvích a přidružených institucí, jako jsou univerzity, agentury a obchodní asociace různých směrů, které spolu soutěží, ale také spolupracují, mají společné znaky a také se doplňují.

Z této definice je patrné, že firmy navzájem spolupracují, ale nesmí tím být oslabena jejich konkurenceschopnost. Tím, že si podniky v klastru vzájemně konkurují, podněcují inovativní aktivity a tak i rozvoj celého klastru.

Ke zvýšenému ekonomickému růstu vedou klastry zejména ze tří důvodů:

- zvyšují produktivitu tím, že umožňují přístup ke specializovaným vstupům a zaměstnancům, zvyšují možnosti přístupu k informacím, k institucím a veřejným statkům;
- zvyšují inovační kapacitu firem zrychlováním difúze technologických znalostí a inovací. Navíc konkurenční tlaky uvnitř každého klastru zvyšují samostatné firemní pobídky k inovacím;

- stimulují rychlejší tvorbu nových firem, protože mnozí zaměstnanci se stávají podnikateli v tzv. spin-off firmách vzniklých odštěpením od původní firmy v důsledku nižších bariér vstupu;

Výkonné klastry obsahují čtyři základní elementy, které mají mezi sebou úzké vazby.

Jedná se o následující prvky:

- Jádro klastru
- Podporující firmy
- Měkká infrastruktura
- Technická (fyzická) infrastruktura

Typy klastrů

Klastry založené na hodnotovém řetězci

Klastry založené na hodnotovém řetězci jsou obecně definovány sítí dodavatelských vazeb, mezi nimiž existuje lineární propojení od surovin po finální výrobek. Například automobilový klaster je obvykle vybudován kolem páteře hodnotového řetězce spojujícího výrobce automobilů s jeho dodavateli, kteří mohou být dále spojeni s výrobcí specializovaných průmyslových zařízení, elektroniky, plastů gumy a textilu. Podpora tohoto druhu klastrů se zaměřuje na odvětví a jeho nižší úroveň podél celého hodnotového řetězce v závislosti na jejich konkrétních potřebách. V České republice jsou to například projekty dřevařského klastru v Moravskoslezském kraji, klastru obalových systémů v Pardubickém a Královéhradeckém kraji nebo projekt technických textilií v NUTS II Severovýchod.

Klastry založené na kompetencích

Klaster založený na kompetencích se soustředí na konkrétní oblast technické expertízy nebo kompetence v regionu, jako jsou například výzkumné nebo vzdělávací dovednosti. V tomto typu klastru se nejedná o klíčové dodavatelské vazby v rámci daného odvětví, ale o aplikaci samotných znalostí a expertízy, často napříč velmi rozdílnými hospodářskými aktivitami. Příkladem takového klastru jsou informační technologie a software v Moravskoslezském kraji nebo projekt biotechnologie v Jihomoravském kraji (BEDNÁŘOVÁ, ŠKODOVÁ PARMOVÁ, 2010).

2.15.2 Partnerství

Je volná forma spolupráce mezi podnikatelskými subjekty. Tyto vztahy vznikají na základě osobních kontaktů, opírají se o vzájemnou důvěru, respekt a o vědomí vzájemného prospěchu (BEDNÁŘOVÁ, ŠKODOVÁ PARMOVÁ, 2010).

Formy partnerství:

- **Vědeckotechnické parky**

Poskytují potřebné prostory a služby inovativním firmám s delší historií podnikání.

- **Podnikatelské inkubátory**

Podporují a vytvářejí zázemí pro osídlení začínajících firem s dobrým nápadem.

- **Centra pro transfer technologií**

Napomáhají přenosu nových a dosud nevyužitých technologií do firem.

- **Technologické platformy**

Oborová seskupení sdružující "klíčové hráče" odvětví na národní úrovni zaměřující se na vědu a výzkum.

- **Klastry**

Kooperační seskupení sdružující firmy daného odvětví, vysoké školy, výzkumné a další instituce v regionu (www.czechinvest.org/partner-v-podnikani).

2.16 Vize sektoru malého a středního podnikání

Malí a střední podnikatelé budou početně výrazně převažujícím prvkem podnikatelského sektoru. Jako celek budou zabezpečovat zaměstnanost nadpoloviční většiny práceschopného obyvatelstva. Část těchto podnikatelů, zejména střední velikosti, bude úzce spolupracovat s vysoce exportně orientovanými velkými podniky působícími v České republice a v okolních zemích, nebo bude samostatně, případně v aliancích na těchto trzích působit. Předmětem činnosti těchto podnikatelů

bude výroba nebo prodej výrobků a služeb i s vysokou přidanou hodnotou. Při jejich vývoji budou více než doposud využívat výsledky tuzemského výzkumu a budou pronikat i mimo prostor EU. Vedle těchto podnikatelů budou podnikat drobní a malí podnikatelé v oblasti tvorby software, designu a poskytování poradenství. Celkově se budou tito podnikatelé vyznačovat zvýšenou poptávkou po kvalifikované pracovní síle.

Početně převažující část sektoru malých a středních podnikatelů bude tvořit malé podnikatelské subjekty s výrobky a službami založenými na kvalitě a designu, které též budou částečně působit na trhu EU a to samostatně nebo v různém propojení na bázi dobrovolného sdružování. Hlavním trhem pro tyto podnikatele však bude trh tuzemský. Budou spolu s mikropodniky působit významně na lokálních trzích v oborech spojených s cestovním ruchem a využitím volného času, ve službách, stavebnictví, vzdělávání a dopravě a budou zabezpečovat dostupné zaměstnání i pro méně kvalifikovanou pracovní sílu (www.businessinfo.cz).

3 Metodika

3.1 Cíl diplomové práce

Cílem diplomové práce je zhodnocení současného stavu malého a středního podnikání ve Středočeském kraji a možnosti jeho dalšího rozvoje.

3.2 Struktura diplomové práce

Diplomová práce je rozčleněná do 6 kapitol.

Literární přehled

Úvodní část literárního přehledu se týká dané problematiky. Zabývá se pojmy, jako malé a střední podnikání a jeho definice, význam a výhody a nevýhody, které mají malé a střední podniky a jejich bariéry. Dále jsou uvedeny podpory pro podnikatele, které plynou z národních programů a z úrovně Evropské unie. V závěru literárního přehledu jsou zmíněny formy spolupráce malých a středních podniků.

Hospodářská charakteristika Středočeského kraje

Zde jsou uvedeny základní statistické údaje a všeobecné charakteristiky kraje, jeho geografické polohy, ekonomické a podnikatelské struktury. V závěru této kapitoly je vytvořena SWOT analýza.

Charakteristika MSP

Zde jsou charakterizovány ekonomické subjekty ve Středočeském kraji, jejich vznik a zánik.

Dotazníkové šetření

V této kapitole jsou zanalyzovány výsledky vyplývající z dotazníkového šetření ve Středočeském kraji u malých a středních podniků.

Návrh možnosti dalšího rozvoje MSP

V této kapitole jsou navrženy možnosti dalšího rozvoje MSP ve Středočeském kraji.

Závěr

Shrnutí aktuální situace podmínek malého a středního podnikání. Jsou zde uvedeny návrhy i opatření, které se mohou podílet na rozvoji malého středního podnikání

3.3 Použité metody

Dotazník

K zjištění postavení podnikatelů bylo provedeno dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjistit informovanost a současný stav jednotlivých podnikatelských subjektů v sektoru malých a středních podniků ve Středočeském kraji. Dotazník se skládá z 20-ti otázek (viz příloha), které jsou zaměřeny na charakteristiku firmy, problémy v podnikání, informovanost o podporách MSP a na výhody podnikání ve Středočeském kraji. Osloveno bylo 108 respondentů. Výběr byl proveden tak zda byla odvětví, která jsou v kraji nejvíce zastoupená.

3.4 Zdroje dat

Hlavním zdrojem dat byla odborná literatura, publikace Ministerstva průmyslu a obchodu a dále internet. Další informace byly poskytnuty Středočeskou hospodářskou komorou.

4 Hospodářská charakteristika Středočeského kraje

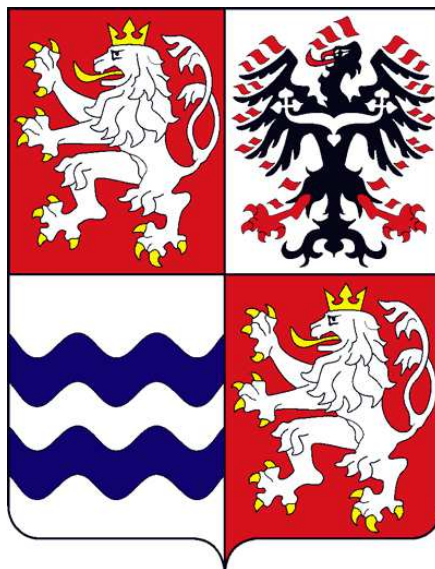
4.1 Základní údaje o Středočeském kraji

Obr. 3: Logo Středočeského kraje

Zdroj: www.kr-stredocesky.cz

Obr. 4: Znak kraje

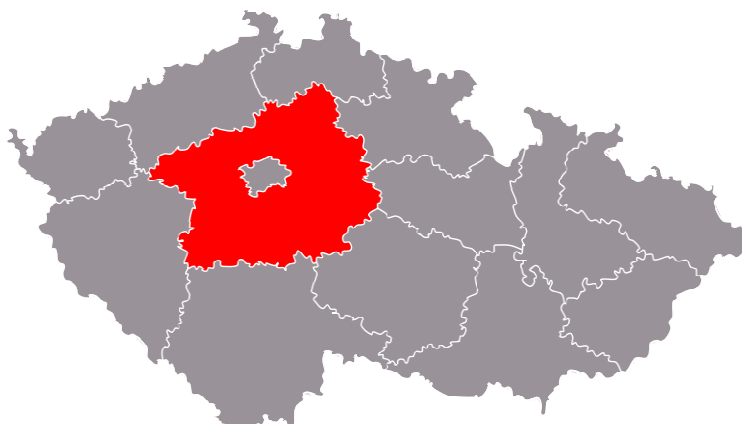

Zdroj: www.kr-stredocesky.cz

Středočeský kraj se nachází ve středu Čech, je jeden z 14 územních jednotek České republiky na úrovni NUTS 2. Celkově je definován jako kraj s největším počtem obcí i obyvatel a patří mezi největší kraje České republiky. Podle administrativního členění se Středočeský kraj dělí na 26 územně samosprávních celků. Kraj nemá své sídlo umístěno na vlastním území, ale na území jiného kraje, hlavního města Prahy. Kraj obklopuje hlavní město Prahu a sousedí skoro se všemi českými kraji kromě Karlovarského a nových moravských krajů.

Obr. 5: Středočeský kraj

Zdroj: www.stredoceskykraj.cz

Základní údaje:

Krajské město:	Praha
Hejtman:	MUDr. David Rath
Rozloha	11014 km ²
Počet obyvatel:	1 276 550
Hustota zalidnění:	116 obyvatel/km ²
Počet okresů:	12
Počet správních obvodů obcí s rozšířenou působností:	26
Počet správních obvodů obcí s pověřeným úřadem:	55

Hustota osídlení: 116/km²

Středočeský kraj je krajem s největší hustotou zalidnění v České republice. Z 12 okresů má největší hustotu obyvatelstva Kladno s 160 742 obyvateli, pak následuje Praha-východ, Mladá Boleslav, Praha-západ a Příbram.

V tabulce 1 je uveden počet obyvatel v jednotlivých okresech Středočeského kraje. Nejlidnatějším okresem tohoto kraje je Kladno s 160 742 obyvateli, naopak populačně nejmenším okresem je Rakovník s 55 641 obyvateli.

Tabulka 2 – Počet obyvatel v Středočeském kraji a jeho okresech v 1. až 3. čtvrtletí 2011

	stav na počátku období 1. ledna 2011			střední stav obyvatelstva			stav na konci období 30. září 2011		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
kraj celk.	1 264 976	624 470	640 500	1 270 979	627 428	643 551	1 276 550	630 119	646 431
v tom:									
Benešov	94 652	46 849	47 803	94 912	46 976	47 936	95 222	47 114	48 108
Beroun	85 081	41 996	43 085	85 499	42 185	43 314	86 016	42 434	43 582
Kladno	160 742	78 852	81 890	161 230	79 103	82 127	161 566	79 266	82 300
Kolín	95 764	47 321	48 443	95 954	47 434	48 520	96 283	47 602	48 681
Kutná h	75 004	37 188	37 816	75 008	37 213	37 795	75 067	37 260	37 807
Mělník	102 628	50 910	51 718	102 724	50 905	51 819	102 862	50 893	51 969
Mladá B.	122 816	61 095	61 721	123 189	61 274	61 915	123 531	61 454	62 077
Nymburk	92 679	45 311	47 368	93 105	45 518	47 587	93 505	45 743	47 762
Praha-v.	146 403	72 305	74 098	148 313	73 266	75 047	149 920	74 039	75 881
Praha-záp.	120 990	59 611	61 379	122 614	60 407	60 207	123 979	61 059	62 920
Příbram	112 578	55 330	57 248	112 775	55 435	57 340	112 973	55 562	57 411
Rakovník	55 641	27 702	27 939	55 656	27 712	27 944	55 626	27 693	27 933

Zdroj: www.czso.cz, 2011

Rozloha:

Středočeský kraj je kraj s největším počtem obcí i obyvatel a patří mezi největší v České republice. Jeho rozloha 11 014 km² tj. 14 % území ČR a je cca 1,9 krát větší než je průměrná rozloha krajů v zemi.

4.2 Ekonomické údaje a podnikatelská struktura ve Středočeském kraji

Poloha Středočeského kraje významně ovlivňuje jeho ekonomickou charakteristiku. Úzká vazba s hlavním městem a hustá dopravní síť činí polohu kraje mimořádně výhodnou. Kraj je pro Prahu významným zdrojem pracovních sil, podporuje pražský průmysl, zásobuje Prahu potravinami, poskytuje svůj rekreační potenciál.

Středočeský kraj má kromě Prahy nejhustší, ale také nejvíc přetíženou dopravní síť v republice. Přes území kraje vedou do hlavního města historicky radiálně uspořádané hlavní železniční i silniční tranzitní sítě. Své zastoupení v kraji má i vodní doprava. Jedinou vodní cestu v ČR pro vnitrostátní i mezinárodní

přepřavu představuje v současné době Labsko-vltavská vodní cesta, přibližně 3/4 její délky procházejí územím kraje.

Pro Středočeský kraj je charakteristická rozvinutá zemědělská i průmyslová výroba. Zemědělská výroba těží z vynikajících přírodních podmínek v severovýchodní části kraje. Tato oblast je zaměřena hlavně na rostlinnou výrobu, pěstování pšenice, ječmene, cukrovky, v příměstských částech pěstování ovoce, zeleniny a květin.

Stěžejními průmyslovými odvětvími jsou strojírenství, chemický průmysl a potravinářství. ŠKODA AUTO a. s. Mladá Boleslav má celostátní význam, významná je rovněž výroba malých aut v TPCA Czech, s.r.o. Kolín.

Několika významnějšími podniky je zastoupeno i sklářství, keramika a polygrafie.

Ve srovnání s odvětvovou strukturou zaměstnanosti v ČR je v kraji nadprůměrně zastoupena průmyslová výroba a zemědělství, naopak podíl stavebnictví a služeb na celkové zaměstnanosti je nižší, oblast služeb však vykazuje v posledních letech progresivní růst.

Průměrná měsíční hrubá mzda v přepočtu na plně zaměstnané obyvatele dosáhla v kraji 23 478 Kč

Míra nezaměstnanosti je dlouhodobě nižší proti republikovému průměru. Existují výrazné rozdíly v nezaměstnanosti uvnitř kraje, ovlivněné opět blízkostí Prahy.

Hrubý domácí produkt na obyvatele ve Středočeském kraji roce 2010 vykazoval 92,9 % průměrné úrovně hrubého domácího produktu na obyvatele České republiky, což jej zařadilo na třetí místo v porovnání s ostatními kraji (www.businessinfo.cz)

Průmysl

Z průmyslových odvětvích je zastoupeno především strojírenství, chemický průmysl a potravinářství. Významnější je i sklářství, keramika a polygrafie. Ústup zaznamenaly dříve tradiční obory a těžba uhlí, ocelářství a kožedělný průmysl.

Průmyslovým okresem je Mladá Boleslav. Díky ŠKODA AUTO tento okres vykazuje největší tržby na jeden podnik a největší počet zaměstnanců na jeden podnik. Okresy s větším počtem průmyslových podniků se sto a více zaměstnanci jsou Beroun, Kladno a Příbram. V 1. až 3. čtvrtletí roku 2009 mělo v kraji sídlo 244

průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci. Průměrný počet zaměstnanců v těch podnicích proti stejnému období minulého roku vzrostl o 0,8 %. Jejich hlavní činností byla výroba strojů a zařízení, výroba motorových vozidel, výroba potravinářských výrobků a nápojů, výroba pryžových a plastových výrobků, výroba kovových konstrukcí a výroba elektrických zařízení.

Tabulka 3: Průměrný počet podnikatelský subjektů ve Středočeském kraji

Rok	2008	2009	2010
průměrný počet podnikatelských subjektů	234	244	227
průměrný evidenční počet zaměstnanců	101 514	94 043	90 898

Zdroj: <http://www.czso.cz>

Zaměstnanost a nezaměstnanost

Podle CSU je v kraji zaměstnáno celkem zhruba 602 tis. osob, z toho 145 tis. ve zpracovatelském průmyslu, 78 tis. ve velkoobchodu a maloobchodu, oprava motorových vozidel a 62 tis. ve stavebnictví. Podle nejnovějších informací průměrná měsíční mzda v Středočeském kraji činí 23 478 Kč (na fyzickou osobu), což je za celorepublikovým průměrem, který je v současnosti 23 984 Kč.

Nezaměstnanost ve Středočeském kraji je dlouhodobě nižší než je republikový průměr. K 31. 12. 2011 byla registrována míra nezaměstnanosti v kraji 6,76 %. Nejnižší hodnoty byly zaznamenány v okrese Praha-západ 4,2 %. Okresy s větší nezaměstnaností jsou Příbram (10,97 %), Nymburk (10,67 %) a Kolín (10,37 %).

Podle tabulky nezaměstnanost žen je v porovnání s nezaměstnaností mužů ve Středočeském kraji vyšší.

Tabulka 4: Nezaměstnanost ve Středočeském kraji

	celkem		muži		Ženy	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
kraj celkem	6,97	6,76	5,75	5,55	8,68	8,42

www.czso.cz

Zemědělství

Zemědělství kraje se specializuje hlavně na rostlinnou výrobu, zvláště na pěstování pšenice, ječmene, cukrovky, ovoce, zeleniny a květin. Podíl zemědělské půdy z celkové rozlohy půdy je v kraji 83,5 %, republikový průměr (72,4 %). Okresy s nejvyšším podílem zemědělské půdy jsou Kolín a Nymburk. Celkově je ve Středočeském kraji více zaměstnanců v zemědělství z celkové zaměstnanosti než v České republice. Významný podíl ekonomických subjektů v zemědělství vykazují okresy Benešov, Nymburk, Rakovník a Kutná Hora (www.czso.cz).

Dopravní infrastruktura

Kraj má rozsáhlou silniční a železniční síť 11 014 km². V kraji se nachází dálnice a rychlostní komunikace, které jsou ve vlastnictví státu. Kraj má kromě Prahy nejhustší, nejvíce přetíženou dopravní síť v České republice. Přes území vedou do hlavního města historicky radiálně uspořádané hlavní železniční a silniční tranzitní sítě. V kraji je zastoupena i vodní doprava.

Cestovní ruch

Na území Středočeského kraje se nachází množství významných historicky cenných památek a několik chráněných krajinných oblastí. Největší koncentrací památek se vyznačuje město Kutná Hora (chrám sv. Barbory, Vlašský dvůr, Hrádek se stříbrnými doly, Kostnice), které bylo zapsáno do seznamu světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO. V českém seznamu městských památkových rezervací středních Čech kromě Kutné Hory figuruje jen Kolín. Nejproslulejšími hrady jsou Karlštejn a Točnick na Berounsku, Křivoklát na Rakovnicku, Český Šternberk na Benešovsku a Kokořín na Mělnicku. Nejvýznamnějšími zámky jsou Konopiště na Benešovsku, Žleby a Kačina na Kutnohorsku, Lány na Rakovnicku, Nelahozeves nebo mělnický zámek. Nejzajímavějšími zříceninami jsou Žebrák na Berounsku a Okoř v okrese Praha-západ.

Nejcennější přírodní oblast kraje představuje CHKO Křivoklátsko, která figuruje na seznamu biosférických rezervací, mezi další významné oblasti patří CHKO Kokořsko, Český kras, Český ráj a Blaník (www.businessinfo.cz).

4.3 SWOT analýza ekonomického rozvoje Středočeského kraje

4.3.1 Silné stránky

- výhodná geografická poloha v rámci ČR i Evropské unie;
- diverzifikovaná ekonomika s potenciálem tvorby pracovních míst;
- kvalifikovaná ekonomika pracovní síla;
- flexibilní pracovní síla zvyklá dojíždět za prací;
- působení velkých firem zejména v oblastech automobilového, potravinářského a chemického průmyslu;
- dostatečná nabídka ploch s možností vybudování technické infrastruktury;
- nižší náklady ve srovnání s hl. m. Prahou zvyšují atraktivitu regionu pro potenciální investory;
- existence přírodních i kulturních atraktivit potenciální regionu pro rozvoj cestovního ruchu;
- relativně dobrá síť rychlostních komunikací v kraji;
- velká kapacita sítí obecně (energetické, dopravní, telekomunikační);
- existence letiště Praha – Ruzyně;
- nižší náklady na pracovní sílu ve srovnání s vyspělými zeměmi.

4.3.2 Slabé stránky

- nedostatečná podpora malého a středního podnikání;
- omezená nabídka zainvestovaných ploch pro průmyslové zóny k okamžitému využití;
- nesoulad vzdělávacího systému s poptávkou na trhu práce;
- existence velkých ekonomických disparit v rámci kraje;
- existence ekonomicky málo využitých nebo nevyužitých území, upadajících průmyslových center a bývalých vojenských prostorů;
- blízkost hl. m. Prahy (je atraktivnější pro investory a pracovní sílu než Středočeský kraj);
- nedostatek investičních zdrojů a startovacího kapitálu;
- nízká míra kooperace mezi soukromým a veřejným sektorem;
- nedostatek propojení výroby, výzkumu a vývoje;
- absence vědecko-technického centra;

- absence rozvojové koncepce kraje v oblasti průmyslu a podnikání (vytyčení oblastí průmyslu s přednostní podporou;
- nedořešený dopravní systém kolem Prahy.

4.3.3 Příležitosti

- využití výhodné geografické polohy v rámci ČR i Evropské unie;
- využití blízkosti hl. m. Prahy (trh, odbytiště výrobků a služeb, tlumí ztráty restrukturalizace, kooperace podniků);
- využití potenciálů kraje pro rozvoj cestovního ruchu a rozvoj regionu obecně;
- efektivní využívání finančních prostředků z domácích i zahraniční zdrojů na podporu rozvoje kraje;
- zlepšení podmínek pro podnikání v ČR;
- existence potenciálních ploch pro rozvoj komerčních a průmyslových zón;
- přilákání domácích i zahraničních investorů;
- rozvoj suburbanizačních procesů;
- trend k růstu podílu navštěvujících hl. m. Prahu a trend cestovat po republice pozorovatelný v rámci naší populace;
- zvýšení kapacity veřejného mezinárodního letiště Praha – Ruzyně a letecké dopravy obecně;
- rozvoj silniční sítě a vodních dopravních cest;
- zvýšení úrovně železniční osobní dopravy a využití kapacit nákladní dopravy;
- rozvoj spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem;
- rozvoj služeb a oborů s vyšší přidanou hodnotou;
- efektivní propojování výroby, výzkumu a vývoje;
- vytváření podnikatelských inkubátorů, technologických a inovačních center, odvětvových seskupení;
- zintenzivnění transferu technologií a know-how v průmyslu i dalších odvětvích
- vytvoření flexibilního vzdělávacího systému ;
- zapojení podnikatelských subjektů do klastrů celoregionálního i nadregionálního významu.

4.3.4 Ohrožení

- podceňování udržitelnosti rozvoje a přeceňování krátkodobých ekonomických efektů zároveň s neřešeným střetem zájmů ochrany životního prostředí a rozvojových záměrů a s živelností rozvojových aktivit;
- hospodářská recese, pop. zpomalení hospodářského růstu ČR;
- pokles produktivity práce;
- zánik velkých ekonomických subjektů v kraji;
- změny daňových zákonů a podmínek pro čerpání finanční podpory, které neumožňují plánování příjmů a investičních výdajů z dlouhodobějšího hlediska
- zadluženost obcí a kraje včetně vnitřního dluhu;
- odliv kvalifikované pracovní síly (především do hl. m. Prahy);
- rozvoj suburbanizačních procesů (radikální změny ve využívání krajiny, vyšší intenzita individuální automobilové dopravy, sociální segregace atd.);
- jednostranná orientace regionu na jediné odvětví nebo závislost na jednom ekonomickém subjektu;
- import levnějších výrobků, především z Asie;
- zvyšování nákladů na pracovní sílu;
- převedení části letecké dopravy mimo ČR;
- překročení kapacity letiště Praha – Ruzyně (BOŽENA ZEMANOVÁ, 2007).

5 Charakteristika MSP

5.1 Malé a střední podniky ve Středočeském kraji v číslech

Podle Českého statistického úřadu v registru ekonomických subjektů bylo k 31. 12. 2006 evidováno 275 787 subjektů se sídlem ve Středočeském kraji. V roce 2011 přibýlo v evidenci registru ekonomických subjektů celkem 9 837 subjektů, což představovalo v porovnání s konečným stavem v roce 2010 meziroční nárůst o 3,2 %. Ve srovnání s ostatními kraji se jedná o druhý nejvyšší meziroční nárůst v České republice (po hl. m. Praze se 4,6%). V kraji byl zaznamenán přibližně stejný meziroční nárůst v roce 2010.

Tabulka 5: Ekonomické subjekty ve Středočeském kraji

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
celkem	275 787	282 761	293 024	298 099	307 761	317 598
v tom:						
fyzické osoby	224 277	227 871	233 830	234 122	240 669	249 462
z toho živnostníci	201 210	205 260	211 123	220 240	227 297	235 520
právníkové osoby	51 510	54 890	59 194	63 977	67 092	68 136
z toho obchodní spol.	22 543	24 294	26 065	27 488	28 742	29 702
z toho s počtem zaměstnanců						
1 - 9 zaměstnanců	22 985	23 105	23 357	22 821	22 727	22 754
10 - 49 zaměstnanců	4 874	4 968	5 002	4 846	4 678	4 546
50 - 249 zaměstnanců	1 134	1 134	1 174	1 128	1 088	1 069
nad 250 zaměstnanců	177	192	192	176	186	189
z toho s převažující činností.						
zemědělství, lesnictví ryb.	16 151	16 471	16 916	11 418	12 306	13 004
průmysl	37 542	37 586	37 750	38 731	39 567	40 059
stavebnictví	36 220	37 707	39 166	41 080	42 302	43 198
obchod, ubytování a strav.	89 090	89 780	90 212	91 285	92 367	94 024

Zdroj: www.czso.cz

Středočeský kraj zaznamenal v roce 2011 po hlavním městě Praze druhý nejvyšší počet ekonomických subjektů v České republice a ve srovnání s ostatními kraji se podílel na jejich počtu téměř

12 %. Nejméně registrovaných subjektů vykazoval Karlovarský kraj 3,1 % a kraj Vysočina 3,9 %.

Z vnitroregionálního pohledu bylo ke konci roku 2011 nejvíce ekonomických subjektů evidováno na území hlavního města, a to v okresech Praha-východ 42 076 subjektů a Praha-západ 37 931 subjektů, nejméně pak v okrese Rakovník 10 384 subjektů. Meziroční nárůst počtu ekonomických subjektů a to nejenom v kraji, ale i v celé České republice proběhl na území Prahy, Praha-východ o 5,3 % a Praha-západ 6,1 %. Oba okresy zaznamenaly zároveň i nejvyšší nárůst od roku 2001 Praha-východ o 80,1 % a Praha-západ o 70,6 %. Nejnižší meziroční nárůst v kraji zaznamenaly v roce 2011 okresy Mladá Boleslav o 0,4 % a Kutná Hora o 0,11 %. Posledních 10 let rostl počet subjektů nejpomaleji v okresech Kutná hora a to o 11,7 % a Kolín o 20,7 %

5.2 Právnícké osoby ve Středočeském Kraji

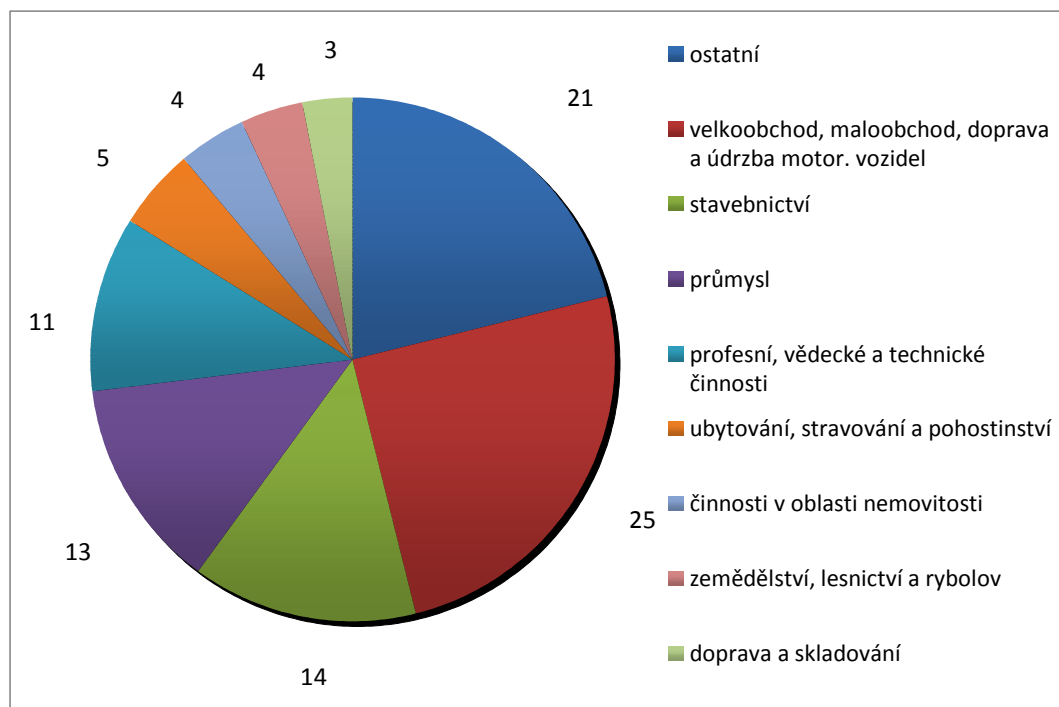
Hlavní formou podnikání ve Středočeském kraji byla na konci roku 2011 fyzická osoba, konkrétněji živnostník nezapsaný v obchodním rejstříku 74,2 %.

Každý pátý podnikatelský subjekt se sídlem v kraji byla právnická, zvláště pak společnost s r. o. – 2 972 z subjektů.

5.3 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti ve Středočeském kraji

Podle převažující ekonomické činnosti ve Středočeském kraji v roce 2011 podniklo nejvíce subjektů v oblasti velkoobchodu, maloobchodu a služeb spojených s opravou a údržbou motorových vozidel 24,7 %.

Obr. 6: Ekonomické subjekty podle převažující činnosti ekonomické ve Středočeském kraji k 31. 12. 2011 (v %)

zdroj: www.czso.cz

5.4 Vzniklé a zaniklé ekonomické subjekty ve Středočeském kraji

Podle Českého statistického úřadu vzniklo k 31. 12. 2010 ve Středočeském kraji celkem 13 517 právnických a fyzických osob. Oproti roku 2009 je pokles o 132 podnikatelských subjektů, tj. 0,97 %. K nárůstu došlo u soukromých podnikatelů podnikajících podle živnostenského zákona a naopak k poklesu došlo v obchodních společnostech a zahraničních osob.

Dále zaniklo o 4 767 méně než předchozím roku tj. 42 %.

Tabulka 6 Zaniklé a vzniklé ekonomické subjekty ve Středočeském kraji

právní forma	vzniklé			zaniklé		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
celkem	12 870	13 649	13 517	5 727	11 331	6 564
z toho						
soukromí podnikatelé podnikající podle Z. Z	7 896	7 859	8 930	5 038	4 674	4 480
obchodní společnosti	1 929	1 707	1 633	306	297	343
zahraniční osoby	1 754	2 567	1 257	88	132	154
ostatní	1 228	1 469	1 659	260	6 135	1 519

Zdroj: www.czso.cz

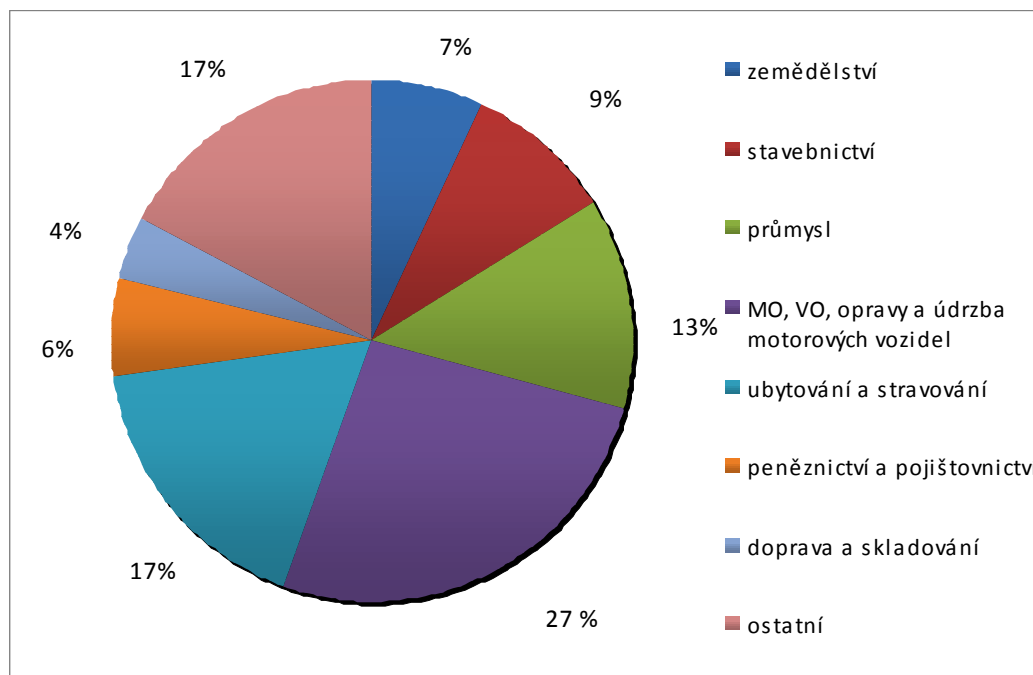
6 Výsledky dotazníkového šetření

Otázka 1: jaký je předmět Vašeho podnikání?

Respondenti měli na výběr z těchto odpovědí:

Zemědělství	8
Stavebnictví	10
Průmysl.....	14
Velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel	28
Ubytování a stravování	20
Peněžnictví a pojišťovnictví	6
Doprava a skladování	4
Ostatní	17

Obr. 7: Rozdělení podniků podle předmětu podnikání

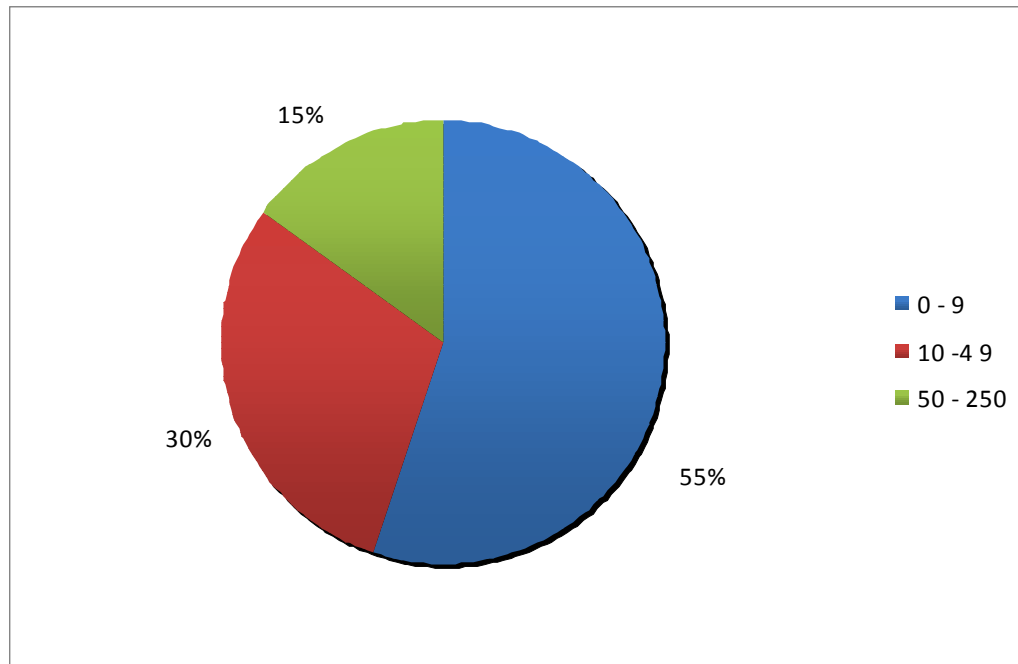

zdroj: Autor

Největší počet odpovědí ohledně podnikatelské činnosti byl evidován z oblasti Velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel 27 %. Dalším nejvíce zastoupeným odvětvím je ubytování, stravování a pohostinství 17 % a průmysl 13 %. Nejméně zastoupena je doprava a skladování.

Otázka 2: Kolik máte zaměstnanců?

Obr. 8: Počet zaměstnanců v podniku

zdroj: Autor

Nejvíce dotazovaných podnikatelů 55 % odpovědělo, že zaměstnávají méně než 10 zaměstnanců. 37 % respondentů patří do kategorie malých podniků, tzn. že zaměstnávají do 50 zaměstnanců. Zbývajících 17 % jsou střední podnik mající do 250 zaměstnanců.

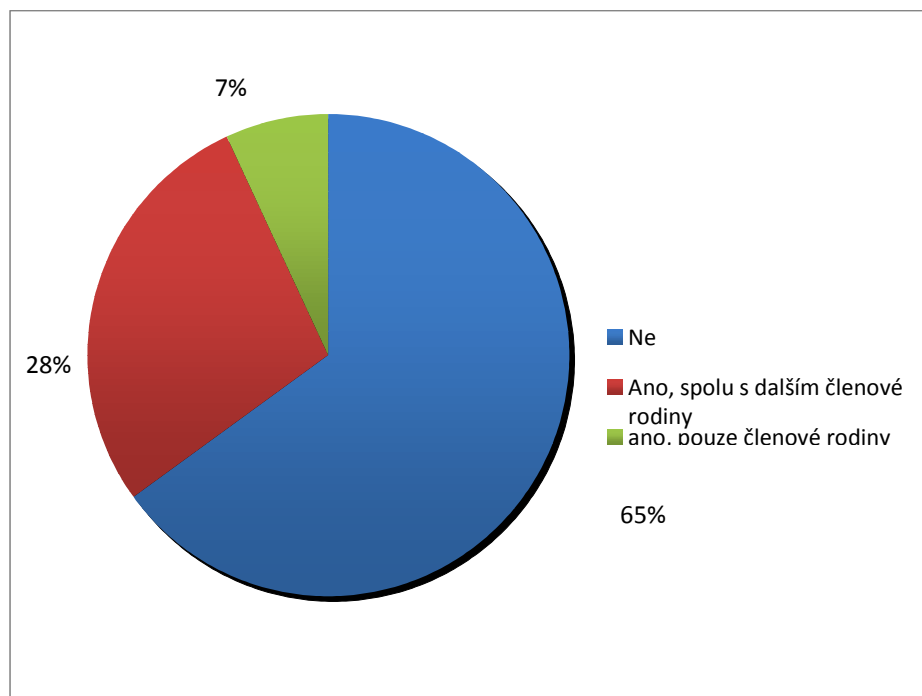
Otázka 3: Sídlo podnikání

Nejvíce dotazovaných podnikatelů je z okresu Příbram, kde mají nejen sídlo podnikání, ale i bydliště dále pak z Prahy, Berouna, Benešova Kutné Hory.

Otázka 4: Pracují ve Vašem podniku i další členové Vaší rodiny?

Většina respondentů – 65 % odpovědělo na tuto otázku záporně. Podnikatelů, kteří zaměstnávají jak členy své rodiny, tak i další zaměstnanců, bylo 28 %. Kladné na tuto otázku odpovědělo 7 % podnikatelů. V tomto případě se jednalo o mikropodniky.

Obr. 9: Členové rodiny pracující v podniku

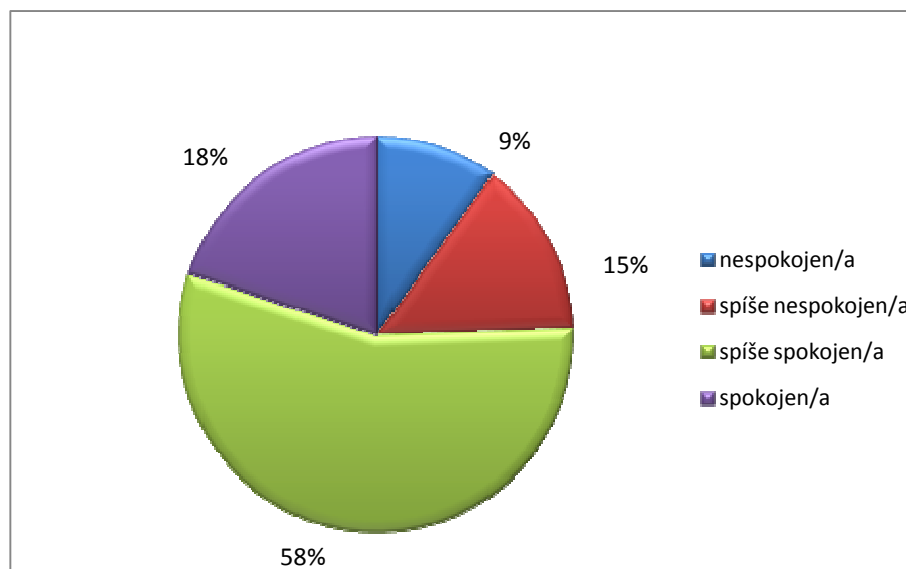

zdroj: Autor

Otázka 5: Jste spokojeni s podnikáním?

Na tuto otázku odpovědělo 108 respondentů z toho 9 % nespokojen/a s podnikáním, dále 15 % spíše nespokojen/a, 58 % spíše spokojen/a a 18 % spokojen/a.

Obr. 10: Spokojenost s podnikáním

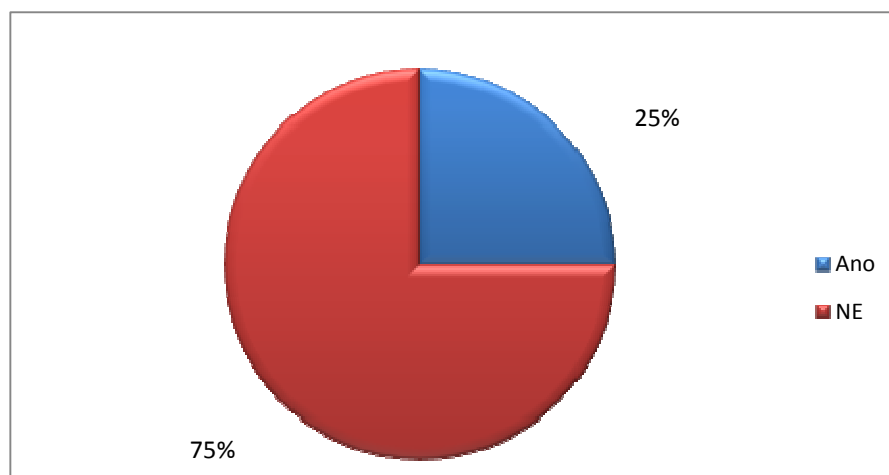

Zdroj: Autor

Otázka 6: Chystáte se v dohledné době rozvíjet Vaše podnikání?

75 % respondentů odpovědělo, že se nechystají v současné době rozvíjet své podnikání a 25 % respondentů počítá v dohledné době s rozvojem podnikání.

Obr. 11: Rozvoj podnikání

Zdroj: Autor

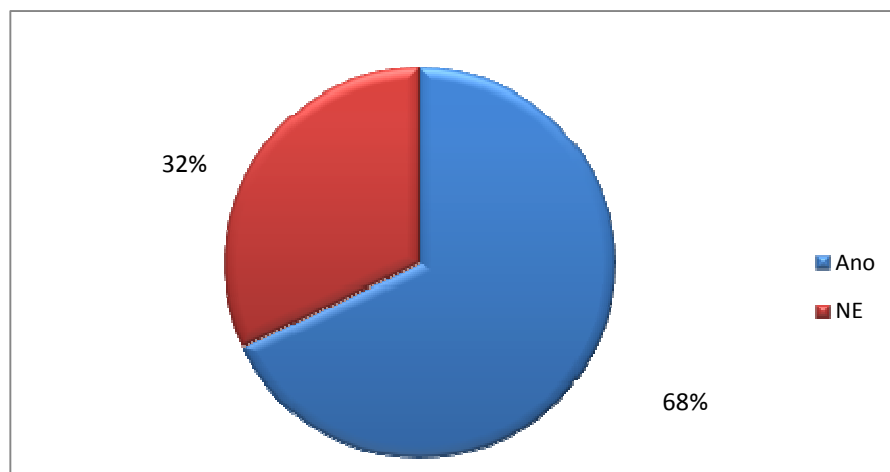
Otázka 7: Z jakých důvodu se chystáte expandovat a jak?

Na tuto otázku buď podnikatelé neodpověděli, nebo se expandovat nechystají

Otázka 8: Měl/a jste potíže při zakládání podniku?

Více než polovina dotázaných mělo problémy při vstupu do podnikání tj. 60 % . 40 % se nesečkala s problémy.

Obr. 12: Potíže při zakládání podnikání

Zdroj: Autor

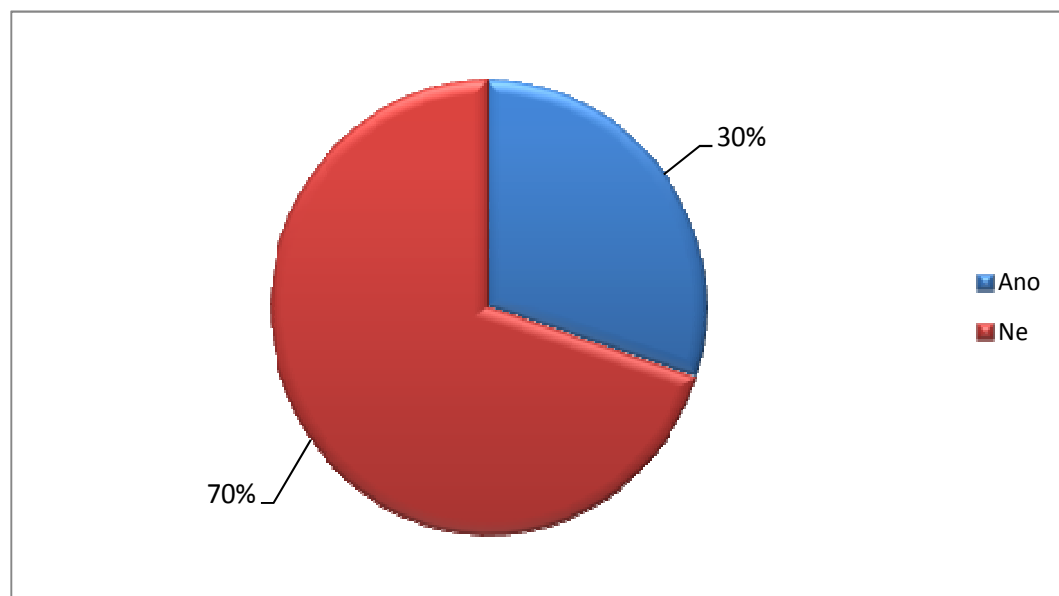
Otázka 9: Jaké jste měli potíže při zakládání Vašeho podniku?

Více než polovina dotázaných se musela potýkat v začátku svého podnikání s finančními problémy, také s administrativními problémy a menší část s nesouhlasem rodiny, nebo jinými problémy.

Otázka 10: Jste spokojeni s legislativní úpravou podnikání na našem území?

70 % respondentů není spokojeno s legislativou na našem území a 30 % jsou s legislativou v našem státě spokojeni.

Obr. 13: Spokojenost s legislativou

Zdroj: Autor

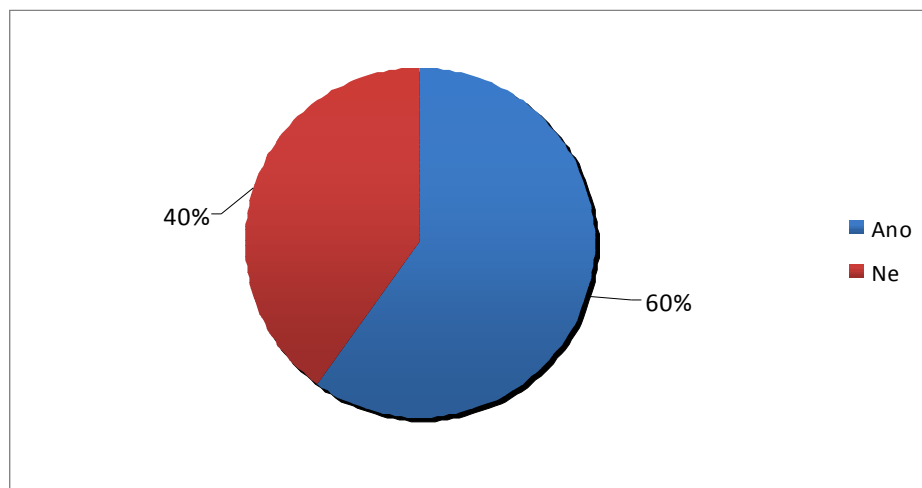
Otázka 11: čím jste v podnikání nespokojen a co byste změnili?

Podnikatele projeví nespokojenost s legislativou a s celkovým podnikatelským prostředím. Hlavní problémy, které podnikatelé uvádějí, jsou korupce, velká byrokracie, vysoké daňové zatížení a odvody sociálního pojištění, nerovné podmínky v porovnání se zahraničními podniky.

Otázka 12: Zajímáte se o informace z oblasti podpory podnikání?

60 % dotazovaných respondentů se o informace z oblasti podpory podnikání zajímá, jedná se zejména o respondenty patřící do kategorie malých podniků, tzn., že zaměstnávají do 50 zaměstnanců. 40 % neprojevuje o tyto informace zájem.

Obr. 14: Zájem o informace z oblasti podpory podnikání

Zdroj: Autor

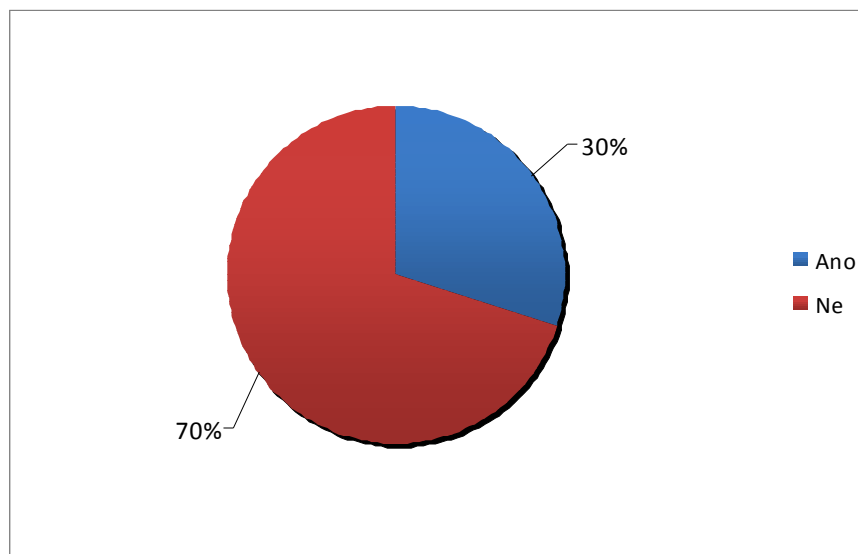
Otázka 13: Jakým způsobem získáte informace pro rozvoj Vašeho podnikání?

Převážná část respondentů získává informace pro rozvoj podnikatelské činnosti z internetu. Mezi další využívané prostředky patří tisk, komunikace s příslušným úřadem a získané informace od Hospodářské komory.

Otázka 14: Využili jste už některou z podpor MSP?

30 % dotázaných podnikatelů využilo podporu pro své podnikatelské činnosti. Zbývajících 70 % respondentů podpory z MSP nevyužívá.

Obr. 15: Žádosti o podporu podnikání

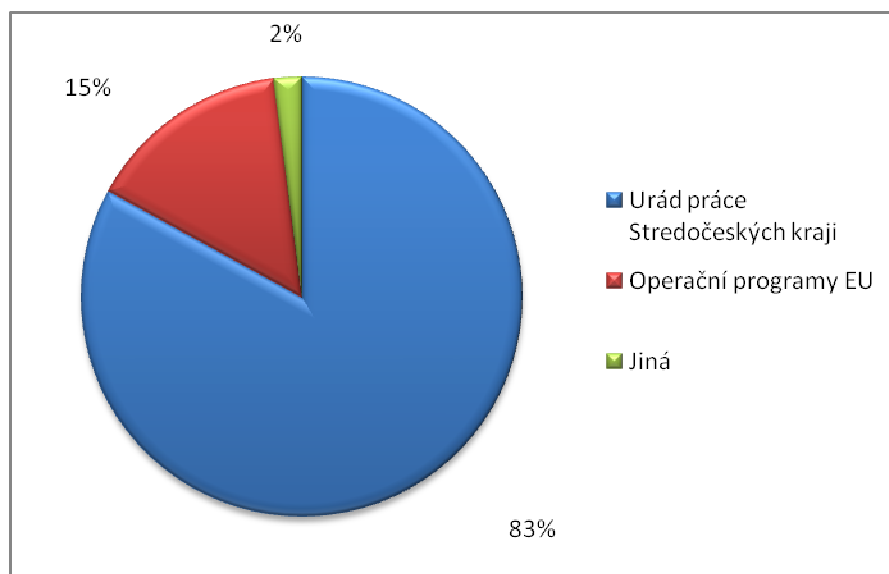

Zdroj: Autor

Otázka 15: Jaké podpory jste vyžil/a?

Žadatelé o podporu malého středního podnikání využili především dotaci od místních úřadu práce Středočeského kraje. Pouhé 15 % respondentů získalo podporu z některého Operačního programu Evropské unie a pouze 1 % podnikatelů využilo jiných podpor.

Obr. 16: Využívání podpory podnikání

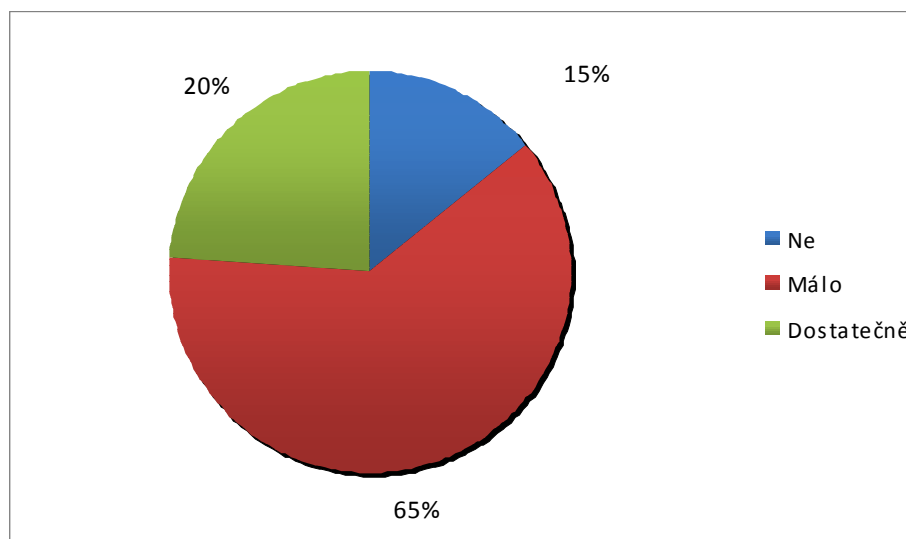

Zdroj: Autor

Otázka 16: Jste dobře informováni o podporách podnikání plynoucích ze strukturálních fondů EU?

Ze celkového počtu 108 dotazovaných podnikatelů je jen 20 % dostatečně informováno o podporách z Evropské unie a 65 % podnikatelů nemá dostatek informací. 15 %, kteří sice odpověděli ne, ale programy podpory znají, ale bohužel nejsou o nich dostatečně informováni.

Obr. 17: Informovanost o podporách plynoucích ze strukturálních fondů EU

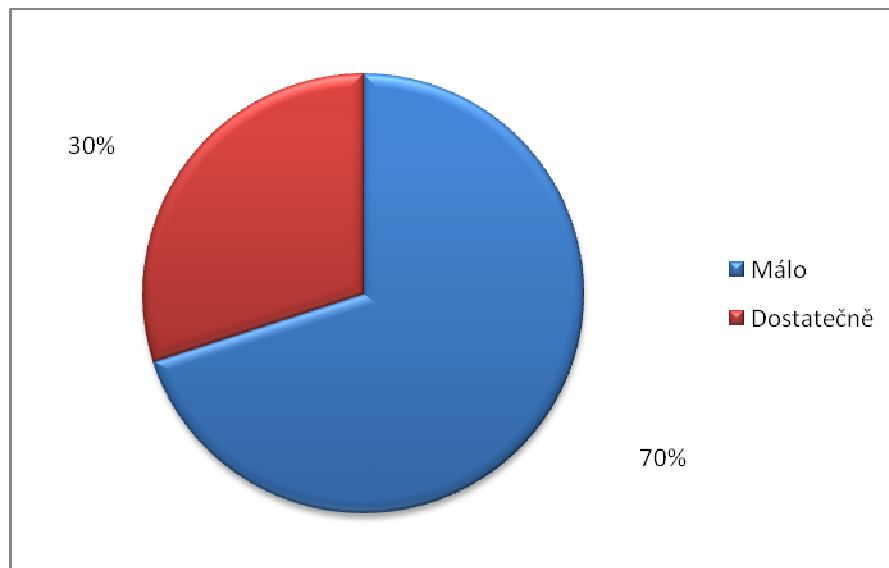

Zdroj: Autor

Otázka 17 Jste dobře informováni o podporách podnikání na úrovni státu?

30 % respondentů jsou informováni o finančních podporách plynoucích z úrovně státu, ale naopak 70 % podnikatelů nemá dostatek informací.

Obr. 18: Informovanost o podporách podnikání ze strany státu

Zdroj: Autor

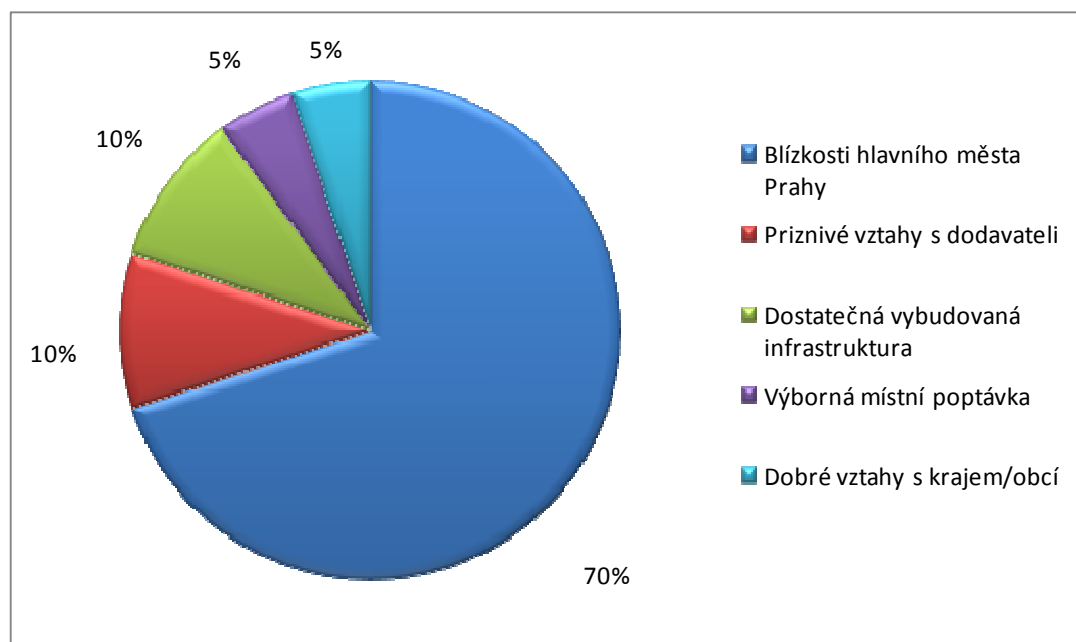
Otázka 18: Víte co jsou klastry?

40 % dotazovaných respondentů uvedlo, že vědí o tom co je klastr. Zbýlých 60 % podnikatele nemají povědomí o možnosti této formy spolupráce.

Otázka 19: Jaké vidíte výhody pro Vašeho podnikání ve Středočeském Kraji?

Velká část respondentů (tj. 70 %) konstatuje výhody pro své podnikání ve Středočeském kraji blízkosti hlavního města Prahy. Dále 10 % podnikatelů favorizuje příznivé vztahy s dodavateli, 10 % dotazovaných je spokojeno s dostatečně vybudovanou infrastrukturou, 5 % respondentů vidí výhodu pro své podnikání ve výborné místní poptávce a 5 % v dobrém vztahu s krajem/obcí.

Obr. 19: Výhody pro podnikání ve Středočeském kraji

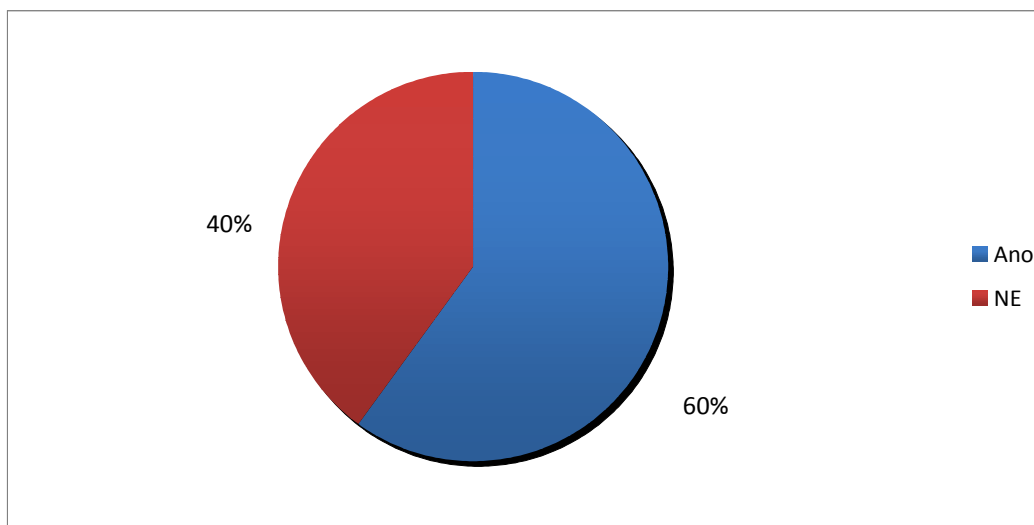

Zdroj: Autor

Otázka 20: Pocítil/a jste hospodářskou krizi?

40 % respondentů nepocítilo ve svém podnikání dopady hospodářské krize. Jednalo se především o podnikatele z oblasti ostatních služeb. 60 % respondentů se domnívá, že současná hospodářská krize měla vliv na jejich podnikání. Většinou se jednalo o podnikatele z oblasti stavebnictví a strojírenství.

Obr. 20: Vliv hospodářské krize na malé a střední podnikání

Zdroj: Autor

Otázka 21: Pokud ano, jaká opatření jste přijali?

Respondenti, kteří zaznamenali hospodářskou krizi, přijali opatření, která vedla především ke snižování stavu pracovníků, k úsporám v nákladech na provoz. Dále šlo o opravu odměn, o úpravu pracovní doby, získávání půjček. Někteří respondenti sice zaznamenali hospodářskou krizi, ale neudělali žádná opatření.

7 Návrh možnosti dalšího rozvoje MSP

Výhodou MSP ve Středočeském kraji je jeho strategická poloha, která spočívá v blízkosti hlavního města Prahy. Praha je geografickým středem Evropy a odehrává se zde velká část obchodních transakcí. Jsou zde zastoupeny veškeré významné instituce, včetně institucí podporujících malé a střední podniky. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že tuto skutečnost považuje 70 % podnikatelů jako výhodu pro své podnikání.

Důležitou roli v rozvoji malého a středního podnikání je podpora podnikání jak od státu, tak z EU. Národní programy ČR jsou orientovány na podporu podnikatelů formou záruk za bankovní úvěry a dotací pro MSP, bezúročných úvěrů pro začínající podnikatele. Malé a střední podniky na území České republiky mají v plánovacím období 2007 – 2013, kdy má jako členský stát v rámci přijaté finanční příspěvky Evropské unie možnost čerpat prostředky z evropských fondů.

Jak vyplynulo z dotazníkového šetření, tuto možnost malí a střední podnikatelé plně nevyužívají. Nejsou o ní ani dostatečně informováni. Pouze 30 % podnikatelů uvedlo, že mají dostatek informací o podporách MSP. Informace o těchto podporách získávají hlavně z internetu.

Lepší využití těchto podpor a tím získání více finančních prostředků přispěje k dalšímu rozvoji tohoto odvětví v kraji. Proto se doporučuje intenzivnější spolupráce malých a středních podniků s hospodářskými komorami a dalšími institucemi, kde získají podnikatelé nejen dostatek informací, ale i potřebnou pomoc při zpracování žádostí o tyto podpory.

Další možností jak zajistit rozvoj podniku jsou různé formy spolupráce. V současné době existuje spolupráce převážně v podobě volného partnerství. Jednou z možností je např. spolupráce v rámci klastru, kde podniky spolupracují, ale zároveň si i konkurují. Spolupráce jim přináší výhody jako např. společný marketing, lepší přístup ke kapitálu, informacím a vzdělávání. Zvyšuje se možnost získání většího podílu na trhu a konkurenceschopnost podniku. To, že si vzájemně konkurují, podporuje jejich snahu o zlepšení pozice v konkurenčním prostředí a nutí je inovovat své podnikatelské činnosti.

Dotazníkové šetření však ukázalo, že jen 40 % podnikatelů zná výhody klastrů a orientují se v této problematice, ale nevstupují do nich. Zde lze doporučit konání různých seminářů nebo školení na téma klastrů. V rozvoji malého a středního

podnikání sehrávají svojí úlohu i vědeckotechnické parky a podnikatelské inkubátory, kde získají podporu zvláště začínající a inovativní firmy.

Podnikatelé si stěžují zvláště na mezery v legislativě, na korupci, velkou byrokracii a daňové zatížení. Vyřešení těchto problému by usnadnilo zlepšení současné situace malých a středních podniků.

8 Závěr

Cílem diplomové práce bylo zhodnocení současného stavu malého a středního podnikání ve Středočeském kraji a možnosti jeho dalšího rozvoje.

Středočeský kraj je jeden z 14 územních jednotek České republiky na úrovni NUTS II. Úzká vazba s hlavním městem Prahy představuje pro podnikatele velký potenciál pro rozvoj.

Většina malých a středních podniků ve Středočeském kraji působí v oblasti Velkoobchodu a maloobchodu, dopravy a údržby motorových vozidel. Majoritní část malých firem má potíže se uplatnit v odvětvích, která jsou náročná na finance nebo mají složité technologické postupy.

Malé a střední firmy jsou považovány za významný faktor ekonomického rozvoje a zajištění konkurenceschopnosti území. Jsou zdrojem pracovních míst a inovačních výrobků a služeb.

Malé a střední podniky jsou deklarovány jako páteř evropské ekonomiky, jelikož cca 99 % firem v Evropské unii patří do kategorie MSP.

Důležitou roli v rozvoji malého a středního podnikání je podpora podnikání jak od státu, tak z EU. Národní programy jsou orientovány na podporu podnikatelů formou záruk za bankovní úvěry a dotací pro MSP, bezúročných úvěrů pro začínající podnikatele. Malé a střední podniky na území České republiky mají v plánovacím období 2007 – 2013, kdy má jako členský stát v rámci přijaté finanční příspěvky Evropské unie možnost čerpat prostředky z evropských fondů.

Na základě dotazníkového šetření byly zjištěny následující skutečnosti: podnikatelé v současné době nemají zájem expandovat, nevyužívají plně programů podpory, nejsou řádně informováni o těchto programech, možnosti spolupráce příliš nevyužívají. Krize postihla 60 % podnikatelů. Tuto situaci řešili snížením počtu zaměstnanců, nebo krácením odměn atd.

Na základě zjištěných informací o situaci malého a středního podnikání lze navrhnout následující možnosti dalšího rozvoje:

- Zvýšení informovanosti o programech podpory MSP;
- Zlepšení využívání finančních prostředků z programů podpory MSP;
- Využívání možností spolupráce mezi podniky – např. klastry;
- Konání seminářů, školení ve spolupráci s institucemi;
- Snížení administrativní zátěže.

9 Summary

Small and Medium Enterprises (in French PME - Petites et moyennesentreprises), those that employ fewer than 250 employees are a necessary and important part of the economy in the Central Bohemian Region as well as in the Czech Republic. These companies represent an important part of the economy. They make up 99% of the total number of firms, they account for over 37% of gross domestic product and more than 50% of total added value. They participate on the employment by more than 60%. Small and medium-sized businesses are important because they provide space for personal initiative, self-fulfillment and material security. The actual business activity is accompanied by responsibilities, bonds with the region, through the completion of urbanization of towns and villages.

Small and medium-sized companies respond to changes in demand faster than large firms. They are more flexible, creating a competitive environment and contribute to higher employment. In particular, small businesses have a simple and clear organizational structure that allows for easy control. Despite all the advantages that small businesses bring, they also face a range of barriers and disadvantages. The biggest disadvantage is in the area of finance where they have limited access to financial markets, insufficient access to capital, lack of funds for innovation and development processes. Furthermore, the acquisition of new knowledge and technology, changes in the market and legislative requirements. Most small and medium-sized enterprises are active in the wholesale and retail business, transport and maintenance of motor vehicles. A large proportion of small companies have difficulties competing in sectors that are difficult to finance or have complex technological procedures. Based on the above problems is a urgent need to support small and medium businesses to improve their functioning, development and prosperity. For their development, businesses can take advantage of financial support from both the state level and from the European Union. Support can be obtained in the form of grants, guarantees for bank loans, repayable financial assistance, such as financial contribution or a loan with reduced interest rates. Support can help entrepreneurs in areas such as competitiveness, innovation in business, staying on the market. Nowadays there are various possibilities for cooperation between businesses, which aims to help with their development and competitiveness. For example for the cooperation between business and innovation centers that provide assistance to not only start-ups, but also

the creation of innovative processes for existing businesses. Furthermore, science and technology parks provide the necessary space and services to innovative companies that operate their business for a long time. Center for Technology Transfer supports the transfer of new technologies to businesses. Business incubators help entrepreneurs create facilities for start-ups with a good business plan. Another important form of cooperation are clusters, ie clusters comprising the industry, such as universities, research institutions and others in the region. For the development of small and medium-sized enterprises, it must be obtained up to-date information, both from the state or from different institutions and organizations that support small and medium business deal.

10 Přehled použité literatury

1. Bednářová, D., Parmová, D. Malé a střední podnikání. České republiky, 2010. 88 s. ISNB 80-85864-92-4
2. Veber, Srppová, a kol. Podnikání malé a střední firmy. Praha; Grada Publishing, 2005. 304 Stran. ISNB 80-247-1069-2
3. CZECHINVEST. Průvodce podnikatele operačním programem podnikání a inovace. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2010. 95.
4. Lednický, V., Slavík S., Vaněk, J. Řízení malých a středních podniků, Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karvině, 2002, s. 138, ISBN 80-7248-173-8
5. Ministerstvo průmyslu a obchodu. Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007-2013. Praha: 2007
6. Kupka, V., Zpráva o MSP. Praha: 2007
7. Ministerstvo pro místní rozvoj. Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013. Praha: 2007
8. DUDA, P. A KOL. Ekonomické a právní minimum soukromého podnikatele. Žilina: informační centrum podnikatelů, 1992. 212 s. ISBN 80-85437-25-2.
9. Matějková, J. Podpora podnikání s důrazem na malé a střední podniky, Victoria publishing Praha, 1994, s. 60, ISBN 80-85865-60-2
10. Chvojková, Květon, a kol. finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007 -2013. Praha, IREAS, Institut pro strukturální politiku, 2007. 183 stran. ISBN 978-80-86684-43-7
11. Božena, Z., Analýza podnikání ve Středočeském kraji. 2007

Seznam internetových zdrojů

12. <http://www.businessinfo.cz>
13. http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr
14. [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/60003BE9F5/\\$File/20101111.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/60003BE9F5/$File/20101111.pdf)
15. http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/krajkapitola/201011-11-r_2011-13
16. <http://www.kr-stredocesky.cz/portal/stredocesky-kraj/statisticke-udaje/prumysl/>
17. http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/krajkapitola/201011-11-r_2011-13
18. <http://www.mpo.cz/cz/podpora-podnikani/oppi/>
19. Komise EU 2003/61/ES
20. <http://www.mpo.cz>
21. www.kr-stredocesky.cz
22. www.strukturalni-fondy.cz
23. http://ec.europa.eu/enterprise/sme_cs.htm
24. www.czso.cz, 2011
25. <http://www.czso.cz>
26. <http://www.euractiv.sk/podnikanie-v-eu/clanok/podpora-pre-male-a-stredne-podniky>
27. <http://www.kr-stredocesky.cz/portal/instituce/tiskove-informace/tiskove-zpravy/aktualizace-programu-rozvoje-uzemniho-obvodu-stredoceskeho-kraje.htm>
28. <http://www.komora.cz/regionalni-a-oborove-informace/regionalni-informace-1/informace-z-regionalnich-slozek/stredocesky-kraj>

11 Seznam tabulek

Tabulka 1	Kritéria pro vymezení malých a středních podniků
Tabulka 2	Počet obyvatel v Středočeském kraji a jeho okresech
Tabulka 3	Průměrný počet podnikatelský subjektů ve Středočeském kraji
Tabulka 4	Nezaměstnanost ve Středočeském kraji
Tabulka 5	Ekonomické subjekty ve Středočeském kraji
Tabulka 6	Zaniklé a vzniklé ekonomické subjekty ve Středočeském kraji

12 Seznam obrázků

Obrázek 1	Vývoj počtu aktivních subjektů MSP v ČR v letech 2000-2010
Obrázek 2	Vývoj zaměstnanosti v malých a středních podnicích
Obrázek 3	Logo Středočeského kraje
Obrázek 4	Znak kraje
Obrázek 5	Středočeský kraj
Obrázek 6	Ekonomické subjekty podle převažující činnosti ekonomické
Obrázek 7	Rozdělení podniků podle předmětu podnikání
Obrázek 8	Počet zaměstnanců v podnicích
Obrázek 9	Členové rodiny pracujících v podniku
Obrázek 10	Spokojenost s podnikáním
Obrázek 11	Rozvoj podnikání
Obrázek 12	Potíže při zakládání podnikání
Obrázek 13	Spokojenost s legislativou
Obrázek 14	Zájem o informace z oblasti podpory podnikání
Obrázek 15	Žádosti o podporu podnikání
Obrázek 16	Využívání podpory podnikání
Obrázek 17	Info. o podporách plynoucích ze strukturálních fondů EU
Obrázek 18	Informovanost o podporách podnikání ze strany státu
Obrázek 19	Výhody pro podnikání ve Středočeském kraji
Obrázek 20	Vliv hospodářské krize na malé a střední podnikání

13 Seznam příloh

Příloha 1   Dotazník pro malé a střední podnikatele

Příloha 1:

Dotazník pro malé a střední podnikatele

Dobrý den, jmenuji se Bc. Fabien Gaidoum Kendel, jsem studentem Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity Českých Budějovicích a zpracovávám svou diplomovou práci na téma: Analýza současného stavu malého a středního podnikání ve Středočeském kraji a možnosti jeho dalšího rozvoje.

V rámci této práce provádím u podnikatelů v této oblasti výzkum a jejich postavení, konkurenceschopnosti, využití nástrojů podpor podnikání apod.

Všechny Vámi uvedené informace slouží pouze pro účely této diplomové práce a budou zpracovány anonymně. Jakékoliv dotazy a připomínky můžete adresovat na: Bc. Fabien Gaidoum Kendel, Na severním sídlišti 66/II, 264 01 Sedlčany, e-mail: fabien.k@seznam.cz tel. 775425421.

1. Jaký je předmět Vašeho podnikání?

- a. Zemědělství
- b. Zpracovatelský průmysl
- c. Stavebnictví
- d. Velkoobchod a Maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel
- e. Doprava a skladování
- f. Ubytování, stravování a pohostinství
- g. Informační a komunikační činnosti
- h. Vzdělání
- i. Peněžnictví a pojišťovnictví
- j. Kulturní, zábavní a rekreační činnosti
- k. Profesní, vědecké a technické činnosti (napr. právní činnosti, účetnické a audit. Činnost, daňové poradenství, reklamní činnosti, apod.)
- l. Ostatní činnosti (napr. opravy, kadeřnické, kosmetické činnosti apod.)
- m. Jiné, upřesněte .....

2. kolik máte zaměstnanců?

- a. 0

- b. 1-9
- c. 10-19
- d. 20-24
- e. 25 – 49
- f. 50 – 99
- g. 100 – 199
- h. 200 – 249

3. místo provozovny

.....
.....

4. pracují ve Vašem podniku i další členové Vaší rodiny?

- a. NE
- b. Ano, spolu s dalšími zaměstnanci
- c. Ano, pouze členové rodiny

5. Jste spokojeni s podnikáním?

- a. Nespokojen/a
- b. Spíše nespokojen/a
- c. Spíše spokojen/a
- d. Spokojen/a

6. Chystáte se v dohledné době rozvíjet Vaše podnikání?

- a. Ano
- b. Ne (pokračujte otázkou 8)

7. Z jakých důvodu s chystáte expandovat a jak?

.....
.....
.
.....
.

8. Měl/a jste potíže při zakládání podnikání?

- a. Ano
- b. Ne (pokračujte otázkou 10)

9. Jaké jste měli problémy při zakládání Vašeho podnikání?

- a. Finanční
- b. Administrativní
- c. Nesouhlas rodiny
- d. Jiné, upřesněte .....

10. Jste spokojeni s legislativní úpravou podnikání na našem území?

- a. Ano (pokračujte otázkou 12)
- b. Ne

11. Čím jste v podnikání nespokojeni a co byste změnili?

.....
.....
.....
.....
.....

12. Zajímáte se o informace z oblasti podpory podnikání?

- a. Ano
- b. Ne

13. Jakým způsobem získáte informace pro rozvoj Vašeho podnikání?

- a. Internet
- b. Komunikace s příslušným úřadem
- c. Hospodářská komora
- d. Tisk
- e. Jiné, upřesněte .....

14. Využili jste už nějaké podpory pro Vaše podnikání?

- a. Ano

b. Ne (pokračujte otázkou 16)

15. Jaké podpory jste využil/a?

- a. Podpora od úřadů práce Středočeských kraji
- b. Podpora z operačních programů EU
- c. Jiná,
upřesněte.....
.

16. Jste dobře informováni o podporách podnikání na úrovni Středočeského kraje?

- a. Vůbec ne
- b. Málo
- c. Dostatečně

17. Jste dobře informován o podporách podnikání na úrovni státu?

- a. Vůbec ne
- b. Málo
- c. Dostatečně

18. Víte co jsou klastry?

- a. Ano
- b. Ne

19. Jaké vidíte výhody pro Vašeho podnikání ve Středočeském kraji?

- a. Blízkosti hlavního města Prahy
- b. Výborná místní poptávka
- c. Dostatek pracovní síly
- d. Příznivé vztahy s dodavateli
- e. Dobré vztahy s krajem/obcí
- f. Dostatečná vybudovaná infrastruktura
- g. Jiné, upřesněte

20. Pociťil/a jste hospodářskou krizi?

a. Ano

b. Ne

21. Pokud ano, jaká opatření jste přijali?

.....

.....

.....

.....